

Diplomová práce

Nové divadlo v Českých Budějovicích

Bc.Ladislava Hadačová

Ateliér Krátký

Bc.Ladislava Hadačová

Nové divadlo v Českých Budějovicích

diplomní projekt

Vedoucí práce: doc. Ing. arch. Vladimír Krátký

Asistent: Dipl. arch. Louis Marques

Konzultace:

Ing. Zuzana Vyoralová

doc. akad. arch. Vladimír Soukenka

Ing. Daniela Bošová, Ph.D.

Obsah

-doklady

analitická část

-anotace, úvod

-historie města

-historie divadla

-divadla-současný stav

-řešený pozemek

-analýzy

-řešení

-divadlo typologie

návrh

-situace širších vztahů

-situace stavby

-půdorysy

-pohledy

-řezy

vizualizace

-exteriéru

-interiéru

ČESKÉ VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V PRAZE

FAKULTA ARCHITEKTURY

AUTOR, DIPLOMANT:

Bc. Ladislava Hadačová

AR 2016/2017, LS

NÁZEV DIPLOMOVÉ PRÁCE:

(ČJ) DIVADLO V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

(AJ) THEATRE IN ČESKÉ BUDĚJOVICE

JAZYK PRÁCE: ČESKÝ

Vedoucí práce:	Doc. Ing. Arch. Vladimír Krátký Ústav: 15129 Ústav navrhování III.
Oponent práce:	Ing. Arch. Tomáš Brix
Klíčová slova (česká):	Divadlo, České Budějovice
Anotace (česká):	Prostor Mariánského náměstí v Českých Budějovicích je už dlouho neřešeným problémem. Nově plánované divadlo a stavby doplňující urbanismus místa ukazují jeden z možných způsobů jak lze prostor Mariánského náměstí řešit. Samotná budova divadla nahrazuje současný dům kultury a přináší obyvatelům možnosti kvalitní divadelní zážitky hodný krajského města a umělcům požitky z tvorby.
Anotace (anglická):	The area of the Marian square in Ceske Budejovice have not been solved for a long time. A new designed theatre and other buildings completing urban structure represent one of a possible way finding a solution for surrounding area. The building of the theatre supersedes a current building of the House of culture bringing the people of Ceske Budejovice the first-rate theatrical experience and delight of for the performing artists.

Prohlášení autora

Prohlašuji, že jsem předloženou diplomovou práci vypracoval samostatně a že jsem uvedl veškeré použité informační zdroje v souladu s „Metodickým pokynem o etické přípravě vysokoškolských závěrečných prací.“

V Praze dne

20. 5. 2017

podpis autora-diplomanta

Tento dokument je nedílnou a povinnou součástí diplomové práce / portfolia a CD.

České vysoké učení technické v Praze, Fakulta architektury

2/ ZADÁNÍ diplomové práce

Mgr. program navazující

jméno a příjmení: Ladislava Hadačová

datum narození: 2.3.1991

akademický rok / semestr: 2016 – 2017 / 10. semestr

obor: Architektura a urbanismus

ústav: 15129 Ústav navrhování III.

vedoucí diplomové práce: doc. Ing. arch. Vladimír Krátký

téma diplomové práce: Divadlo v Českých Budějovicích

zadání diplomové práce:

1/ popis zadání projektu a očekávaného cíle řešení

Zadáním diplomové práce je návrh budovy divadla v prostoru Mariánského náměstí v Českých Budějovicích. Předpokládám kapacitu hlavního sálu 600 – 700 osob. Na místě se dnes nachází parkoviště a v části parková plocha. Součástí zadání je i návrh kultivace přilehlého veřejného prostranství.

Práce si za klade za cíl nabídnout kvalitní budovu odpovídající významu krajského města a vyřešit dlouhotrvající problém prostoru Mariánského náměstí.

2/ součástí zadání bude jasně a konkrétně specifikovaný stavební program

Hlavní skupiny provozů budou

- vstupní prostory, foyer, kavárna
- divadelní část s jedním sálem a cca 3 zkušebnami
- provozní část
- podzemní parking

3/ popis závěrečného výsledku, výstupy a měřítka zpracování

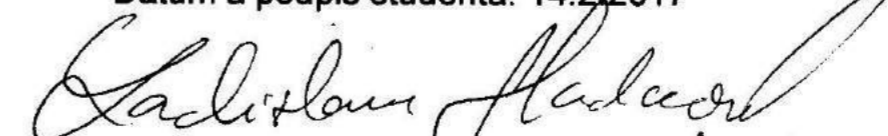
širší vztahy	1:5000 – 1:2000
situace	1:1000 – 1:500
půdorysy podlaží	1:200
charakteristické řezy	1:200 – 1:100
pohledy	1:200
architektonický detail	1:20 – 1:10
2 x vizualizace, průvodní zpráva	

POZN.: Měřítka budou upravena dle rozvržení pro plakát a portfolio.

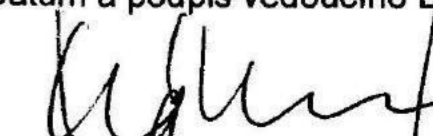
4/ seznam dalších dohodnutých částí projektu (model)

model	1:500 – 1:200
portfolio, CD s kompletní diplomovou prací	

Datum a podpis studenta: 14.2.2017

Datum a podpis vedoucího DP: 14.2.2017

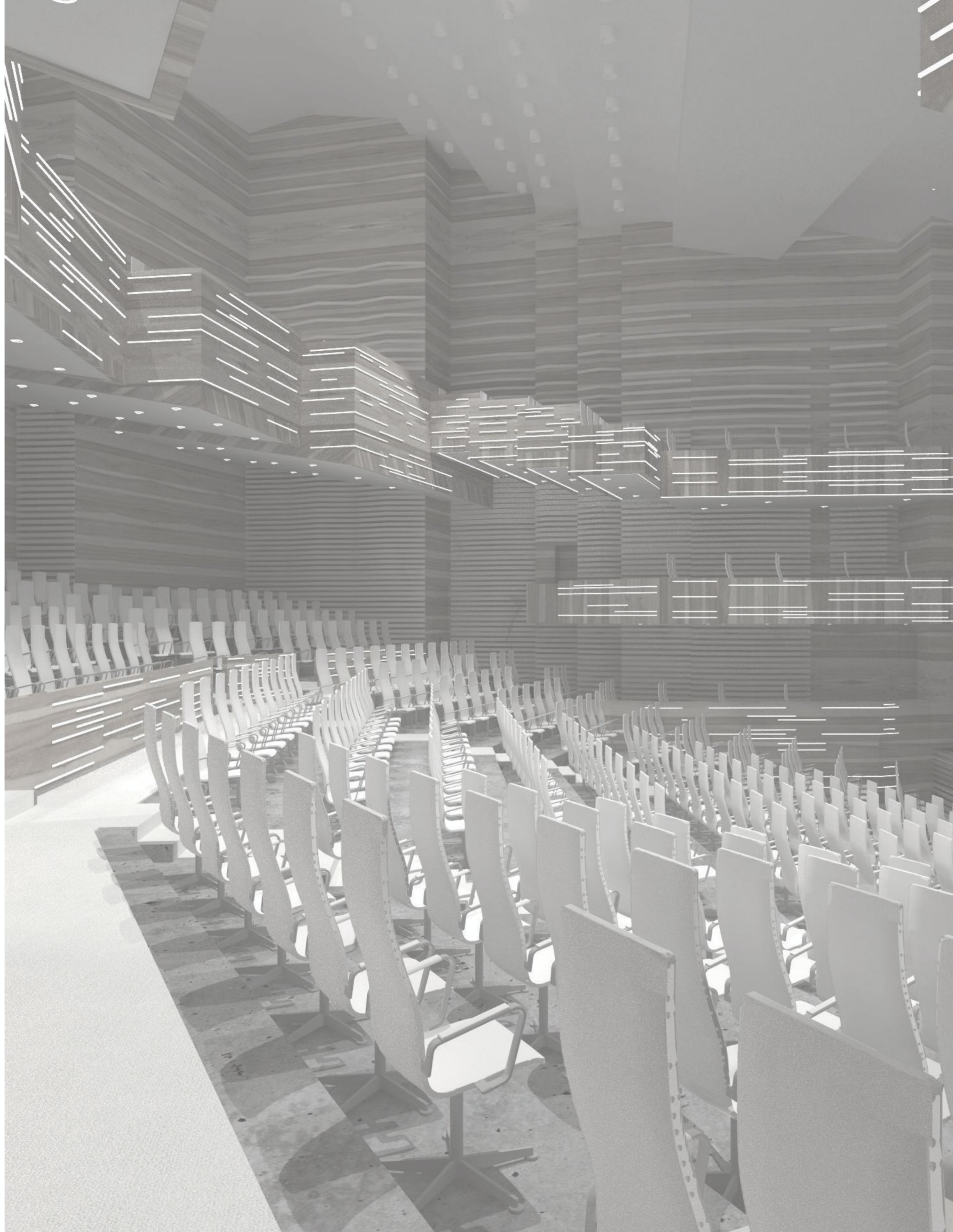
Datum a podpis děkana FA ČVUT

registrováno studijním oddělením dne

14.2.2017

11

anotace

Prostor Mariánského náměstí v Českých Budějovicích je už dlouho neřešeným problémem. Nově plánované divadlo a stavby doplňující urbanismus místa ukazují jeden z možných způsobů jak lze prostor Mariánského náměstí řešit. Samotná budova divadla nahrazuje současný dům kultury a přináší obyvatelům možnosti kvalitní divadelní zážitek hodný krajského města a umělcům požitek z tvorby.

The area of the Marian square in Ceske Budejovice have not been solved for a long time. A new designed theatre and other buildings completing urban structure represent one of a possible way finding a solution for surrounding area. The building of the theatre supersedes a current building of the House of culture bringing the people of Ceske Budejovice the first-rate theatrical experience and delight of for the performing artists.

Zadání

Zadáním diplomové práce je návrh budovy divadla v prostoru Mariánského náměstí v Českých Budějovicích. předpokládaná kapacita diváků 600-700 osob. Na místě se dnes nachází parkoviště a v části parková plocha. Součástí zadání je kultivace veřejného přilehlého prostranství.

Práce si klade za cíl nabídnout kvalitní budovu odpovídající významu krajského města a vyřešit dlouhotrvající problém prostoru Mariánského náměstí.

úvod

Prostor Mariánského náměstí v Českých Budějovicích je již dlouho dobou místem velkých diskusí, na místě kde se původně mělo stavět divadlo nakonec zůstala vyasfaltovaná plocha s parkovištěm a na zbytku plochy park, místo se nachází v území blokové zástavby. Na jeho okrajích leží tři domy z blokové zástavby a proluka s garážemi. Cílem předdiplomního projektu bylo vyřešit urbanismus daného místa a vhodně zakomponovat budovu divadla. Divadelní budova je další problém v Českých Budějovicích. Malé jihočeské divadlo- stará budova, nemá dostatečný počet míst a DK Metropol, který byl použitý jako prozatímní divadlo také nedostačuje podmínkám kvalitního multioborového divadla.

Místo Mariánského náměstí ideálně vyhovuje nově navrženému obsahu. Zaprvé je v blízkosti centra města, má dobrou dostupnost městskou hromadnou dopravou a je dostatečně velké pro vybraný stavební program.

Historie města České Budějovice

Město rostlo a bylo nutné zdokonalit městské opevnění.Celé město proto bylo obehnáno novým příkopem a z něho vybihajícími pětibokými baštami.Stavba měta pokračovala v jemném barokním slohu, i Nový kostel sv.Mikuláše byl navržen s jemným barokním výrazem.Nejvýznamnější světskou barokní stavbou se však stala budova radnice, která byla dostavěna v roce 1730 spolu se slavnou Samsonovou kašnou.1716 byl zbudován mariánský sloup.V souvislosti s tereziánskými a josefínskými reformami v zemi se České Budějovice staly v 2. pol. 18. století skutečným centrem civilní i duchovní správy okolního regionu. Roku 1751 se město přeměnilo ve správní středisko nově vytvořeného *Budějovického kraje*. Náboženské reformy *Josefa II.* (1741—1790) vedly sice ke zrušení dominikánského i kapucinského konventu, ale zároveň úspěšně završily více než stoleté úsilí o založení českobudějovického biskupství. Sídlem prvního biskupa, jímž byl 1785 jmenován J. P. Schaaffgotsche, se stala nedávno vybudovaná novostavba piaristické koleje.Ke konci 18. století měly České Budějovice více než 5 500 obyvatel.Po napoleonských válkách, které zbrzdily slibný rozvoj města, se rozvinul čilý stavební ruch, který rozprodejem barokních hradeb a bašt od 1825 zasáhl i do okrajových částí. Velkorysejší stavební činnost je spojena se jménem městského stavitele J. Sandnera. Předpokladem hospodářského oživení byla výstavba komunikací. K císařské silnici do Lince z 2. pol. 18. století přibylы další. Převratného významu dosáhla koněspřežní železnice mezi Českými Budějovicemi a Lincem, na níž byla 1832 zahájena nákladní a o čtyři roky později i osobní doprava. Souvisela s ní i průkopnická činnost A. Lanny, podnikatele v oboru říční dopravy, vodních a železničních staveb. Obrat směrem k rozsáhlejší výstavbě průmyslu předznamenalí vídeňští bratři *Ludwig* (1800—1861) a *Carl* (1804—1881) Hardtmuthové, kteří 1847 přeložili do Českých Budějovic svou továrnu na tužky a kameninové zboží.

Na počátku 20. století jich zde žilo více než 37 000, z nichž přes 22 000 přiznávalo obcovací řeč českou a necelých 15 000 německou. České Budějovice se dělily do 4 obvodů: vnitřní město, Pražské předměstí, Vídeňské předměstí a Linecké předměstí.Ke konci 19. století vzniklo ve městě několik továren, které byly dílem českého kapitálu: *První českobudějovická smaltovna*, *Český akciový pivovar* (Budějovický Budvar) a tužkárna *Národní podnik*.

V dubnu 1942 odvezl transport do Terezína 909 židovských obyvatel města a okolí. Téhož roku byla odstraněna i zdejší synagoga. Ke konci druhé světové války, 23. 3. 1945, postihlo České Budějovice, které byly důležitým komunikačním uzlem, ničivé letecké bombardování.Od 1. 1. 1949 se České Budějovice staly střediskem nově zřízeného *Českobudějovického kraje*, později (1960) Jihočeského kraje.Panelová sídlíště, stavěná od pol. 60. let a v ještě větší míře v dalších dvou desetiletích, trpěla znečištěním životního prostředí z průmyslových závodů a tepláren, zasahujícím i rozsáhlé okolí města, nedostatečným vybavením službami a později i nedostatečnou údržbou.Od počátku 70. let se na českobudějovickém Výstavišti každoročně pořádá zemědělská výstava Země živitelka.

V 1. pol. 16. století žilo v Českých Budějovicích zhruba 4 350 obyvatel.

V důsledku pogromu Židů 1505—1506 zcela zanikla místní přibližně stočlenná židovská obec, patřící k nejstarším v Čechách. Roku 1514 zde 253 řemeslníků provozovalo 43 řemesel a živností, sdružených do 14 cechů, z nichž největší vážnosti požívaly cechy řezníků, sládků a soukeníků. Během předbělohorské doby se to projevilo v jejich zámožnosti a vyspělé kulturní úrovni renesančních domácností. Zdejší kupci se podíleli na zprostředkování dodávek štýrského železa a železářských výrobků z hornorakouského tržního střediska v Cáhlově. Do Horních Rakous se z Českých Budějovic vyváželo sádlo, ryby, pivo, slad, med, sýry a smůla. Vzrůstající obchod solí dováženou ze Solné komory způsobil, že se město stávalo vážným konkurentem Prachatic. Po splavnění Vltavy vypluly odtud 1552 první lodi s bečkami solí. Roku 1585 byla havířská osada Velké Hory, ležící východně od Budějovic, povýšena na samostatné Horní město císaře Rudolfa (Rudolfov). Tamní stříbrná ložiska byla tak bohatá, že už 1569 byla v Českých Budějovicích zřízena královská mincovna, činná zde více než 40 let. V 16. století dokázali zdejší měšťané využít všech ekonomických výhod a politických výsad k přeměně města na význačné středisko hospodářského a politického života celého regionu, pyšníci se navenek i honosnou renesanční tváří. Pozdněgotickou a renesanční výstavbu dokládají jádra měšťanských domů na náměstí Přemysla Otakara II., v Piaristické ulici, České ulici, Krajinské třídě a Hroznové ulici. Některé z nich získaly v průběhu pozdějších přestaveb barokní či klasicistní fasádu. V období 1518—1535 prodělal pozdněgotickou přestavbu kostel svatého Mikuláše, v 50.—70. letech 16. století vyrostla v jeho sousedství nová dominanta města, které se později dostalo názvu Černá věž. Renesanční podobu dostala i radnice stejně jako středověké masné krámy.

důsledky třicetileté války v demografickém ohledu nebyly pro České Budějovice tak drastické jako např. pro nedaleký Písek, přesáhl počet obyvatel města hranici 3 000 osob teprve v 70. letech 17. století. Pozvolný vzestup nezastavila ani morová epidemie, která postihla město 1680, a po celé 18. století pokračoval mírný přírůstek. Výraznější růst populace se projevil až v 19. století. Podobný trend bylo možné sledovat i v počtech domů ve městě a na předměstích. Jestliže se 1579 napočítalo celkem 430 domů, po skončení války to bylo jen 330.K nejvíce postiženým patřilo město Rudolfov, jehož stav kromě válečných důsledků nepříznivě ovlivnila i upadající těžba stříbra.Postupně se lepšící ekonomická situace Českých Budějovic však umožnila další rozšíření městského majetku, který v 2. pol. 18. století zahrnoval 37 vesnic a dva statky.V pol. 18. století pracovalo v Českých Budějovicích více než 250 řemeslníků.Městem procházely především dvě důležité obchodní trasy: tzv. povinná Linecká silnice, spojující Prahu s hlavním městem Horních Rakous, a Rybářská či Budějovická silnice, vedoucí z Rakous přes jižní a západní Čechy do Bavorska.Nově založené obce Včelná, Nemanice a zejm. Dobrá Voda, hojně navštěvované poutní a lázeňské místo,vznikly na základě dobře se rozvíjejícího města.

Město České Budějovice založil Přemysl Otakar druhý v roce 1265 z důvodu upevnění své moci v této oblasti.Vyhlídl si dobře vojensky a hospodářsky orientované místo na soutoku Malše a Vltavy v blízkosti lokality Budivojovice.Přemysl Otakar ruhý dal příkaz purkrabímu Hirzovi, který dal vymezit celé městiště a současně vymezit polohu pozdějšího kostela dominikánského konventu a pak předal staveniště dominikánům. Město převzalo název po starší osadě jménem BUdějovice. V roce 1351 zajistil Karel IV městu privilegia podle nichž byli kupci obchodující mezi rakouským Cáhlovem a českými zeměmi jezdit přez Budějovice a nabízet své zboží k prodeji.Na konci 14. století žilo ve městě okolo 3 000 obyvatel. Patřilo k němu 12 městských vsí a dvorů, které vytvářely základ městského velkostatku a podílely se na zásobování Českých Budějovic zemědělskými produkty. Pravděpodobně již v 80. letech 13. století byla zahájena výstavba opevnění města, jež se skládalo z vysoké vnitřní hradební zdi a nižší vnější hradby.V přístupu k němu zabraňoval od jihu a západu bažinatý terén v okolí řečišť Malše a Vltavy, na východě a severu pak umělý hradební příkop Mlýnská stoka. Z jihu vedla do Budějovic *krumlovská (linecká) cesta*, která vstupovala do města Rožnovskou branou. Z Pražské brány na severu vycházela cesta k Praze, od níž se oddělovala komunikace směřující přes Vodňany a Písek na Plzeň. Za Svinenskou branou v jihovýchodní části města se rozdělovaly cesty vedoucí jednak do Nových Hradů a Vitoraze, jednak do Třeboně a dále do Vídně. Ze čtyřbokých hradebních věží, jimiž byla zesílena vnitřní hradba, se zachovala v podobě z 1612 Železná panna, postavená na konci 14. století, a gotická Rabenštejnská věž. V původní osadě Budivojovice vznikl již na počátku 13. století kostel svatého Prokopa a svatého Jana Křtitele, jehož dochovaná pozdněgotická přestavba pochází z doby kolem 1461. Současně s městem byl založen dominikánský konvent s *kostelem Obětování Panny Marie*. Do počáteční výstavby Českých Budějovic se datují i základy kostela svatého Mikuláše, který však dostal dnešní podobu teprve v 17. století. Kolem něho se prostíral městský hřbitov. Z 1327 pochází první zmínka o městském špitálu s kostelem svatého Václava.Za husitské revoluce představovaly České Budějovice přední pevnost katolické strany v jižních Čechách. Jejich význam stoupl zvláště na přelomu let 1420 a 1421, kdy se ostatní jihočeská a pošumavská města přidala na stranu revoluce a kdy vstoupil v platnost zákaz obchodovat s husity. Protože se toto omezení katolických Budějovic netýkalo, počaly na jihu Českého království zaujímat rozhodující postavení v obchodu se zahraničím.Předsunutá pozice Budějovic měla spolu s Jihlavou a Znojmem chránit rakouské země před vpády husitů. Silná vojenská posádka poskytla bezpečí kupcům z Norimberka, Lince, Salcburku, Cáhlova a dalších měst.Většina obyvatelstva hovořila česky i německy, město se okolo pol. 15. století výrazně počeštilo: zesílil vliv české části měšťanů na městskou správu a počalo se užívat jména *České Budějovice*. Přes nesouhlas měšťanů postoupil *Ladislav Pohrobek* (1440—1457) koncem 1453 Budějovice doživotně *Jindřichu IV. z Rožmberka* († 1457).

mapa z roku 1917

mapa z roku 1905

mapa z roku 1763

1263- založen klášter ve Zlaté Koruně

1265- založení města Přemyslem Otakarem II

1364- Karel IV. pobýval od 21. do 24. Června v Českých Budějovicích. Dne 19. července nařídil Budějovickým, aby zbořili na náměstí masné i pekařské krámy a přestěhovali je jinam a aby náměstí a ulice vydláždili

1470- dne 14. července vypukl velký požár v Židovské ulici

1495- založení prvního městského pivovaru

1505-1506- došlo v Českých Budějovicích k pronásledování Židů

1521- řádil v jižních Čechách a v Českých Budějovicích mor. V městě zemřelo prý 3000 lidí

1549- zahájena stavba Černé věže, jež byla dokončena 1577

1564- v této době provedena renesanční přestavba masných krámů

1597- 4. června vypukl ve městě strašlivý požár, který zničil na 75 domů

1615- 1. června byl položen základní kámen v kapucinském kostele sv. Anny

1720- postavena na náměstí Samsonova kašna od Josefa Dietricha

1785- při novém rozhranění diecéze došlo k založení biskupství

1872- vývoz českého piva do zahraničí

1836- koněspřežka trasa České Budějovice – Linec – Gmunden

1848- přesunuta výroba KOH-I-NOOR HARDTMUTH do ČB

1871- postaven Německý dům (dnes Dům kultury Slavie)

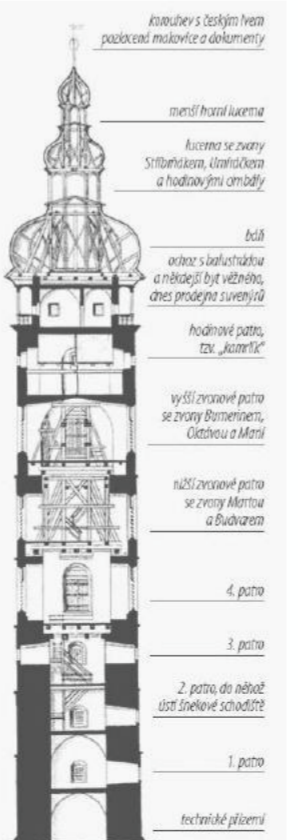

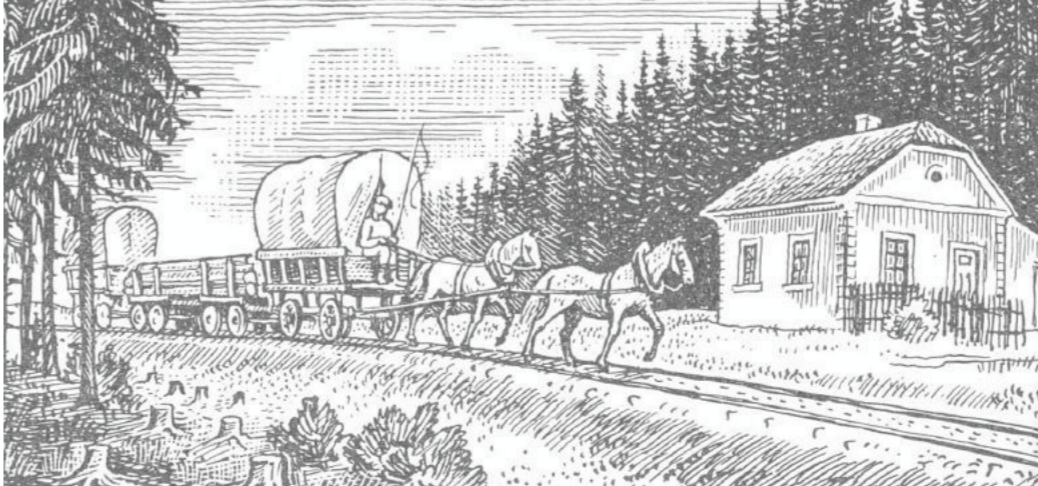
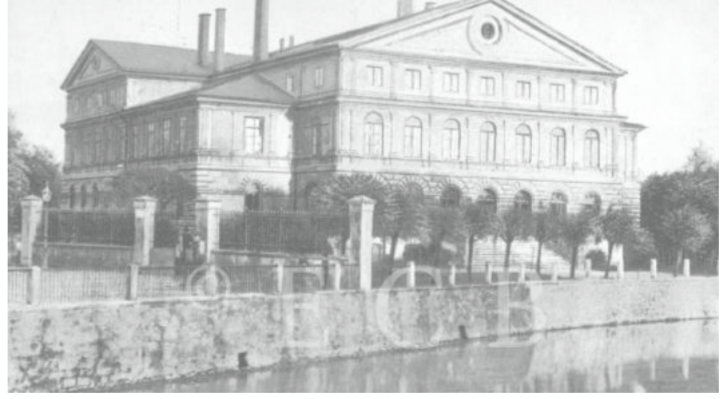

1893- byla otevřena nová budova městského muzea, dílo architekta Viktora Schwednera

1895- založení českého akciového pivovaru

1908- postavena budova nádraží

1930- v třicátých letech bylo pracováno na územním plánu města. Sokolský ostrov upraven na sportovní středisko a postavena sokolovna podle plánu arch.K. Chochole

1973- plechovkové pivo z Českých Budějovic

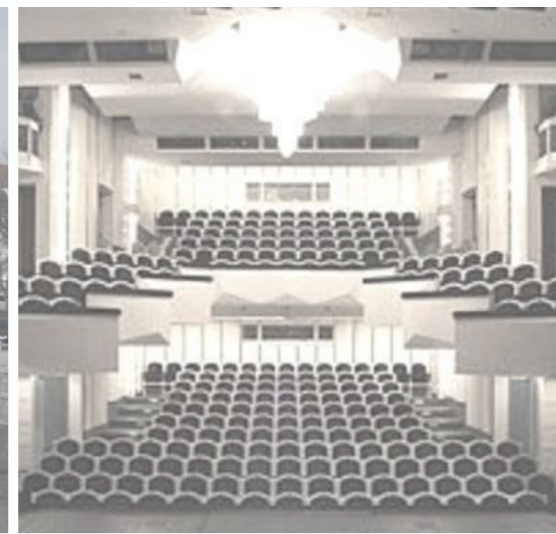

Čes. Budějovice. Kávárna Savoy. Měst. divadlo.

První německé městské divadlo pro 400 diváků vzniklo provizorně 1764 přestavbou skladu piva v ulici Dr. Stejskala, na místě nynější divadelní budovy. Provizorní divadlo mělo řadu provozních a bezpečnostních nedostatků. Povolení ke stavbě nové budovy podle projektu Martina Schmidtschlägera s hledištěm pro 800 diváků bylo vydáno 1818. Klasicistní průčelí do ulice Dr. Stejskala tvoří dvoupatrový mělce odstupňovaný rizalit na trojitě arkádě bosovaného přízemí zakončený trojúhelníkovým frontonem. Do obvodu divadelní budovy byla na jihu pojata půlkruhová bašta opevnění města, z původní zástavby středověkých měšťanských domů se dochovaly klenuté sklepy. Divadelní budova prošla mnoha úpravami, 1879 byl přikoupen sousední dům Josefa Hanzlíka. K 1940 bylo divadlo přestavěno a zahájena výstavba hereckých domů pro ubytování divadelníků v Jirsikově ulici, dokončená 1942. Při spojeneckém náletu 24. 3. 1945 byla budova městského divadla náhodně bombardována a téměř zničena. Úvahy o náhradním divadle vyústily v rozhodnutí postavit provizorní dřevěnou budovu na Senovážném náměstí v prostoru za Jihočeským muzeem podle návrhu architekta Jana Šestáka (1908—1987). Slavnost položení základního kamene se konala 21. 10. 1945. Vybombardovaná budova byla obnovena a provoz byl symbolicky zahájen 26. 10. 1946 představením Chudého kejklíře J. K. Tyla. Roku 1956 byla provedena dostavba divadelní budovy a úpravy interiéru.

Koncem 1957 vzniklo Sdružení pro výstavbu nové budovy Jihočeského divadla. **Výstavba měla být zahájena 1961 v prostoru Mariánského náměstí. Staré objekty byly zbourány a staveniště připraveno k výstavbě, která se však neuskutečnila; na nevyužitém prostoru bylo později zřízeno parkoviště. Roku 1962 byla plánovaná stavba nového divadla z ekonomických důvodů odložena.** Koncem 60. let se ocitla budova divadla v havarijním stavu. Roku 1970 se uskutečnil poslední, opět neúspěšný pokus o vybudování nového divadla. Posledním představením uvedeným v historické budově 31. 1. 1972 bylo O myších a lidech J. Steinbecka (premiéra 18. 9. 1971). Sezónu 1971—1972 dokončilo Jihočeské divadlo již v nové provozní budově **Domu kultury ROH (Dům kultury Metropol)**. **Ta měla sloužit jako provizorium, stala se však domovskou scénou Jihočeského divadla na dalších 19 let.**

1
 Jihočeské divadlo-České Budějovice
 Kapacita diváků.....velký sál-151+104balkon, divadelní půda-70 míst
 Provoz.....červen, červenec, srpen-omezen provoz-OH
 Repertoár.....čínohra,opera,balet,muzikál

2
 Dům kultury Metropol-České Budějovice
 Kapacita diváků.....velký sál:536 osob, malý sál 400-1000 míst na stání
 Provoz.....cerven, červenec, srpen omezený provoz OH
 Repertoár.....čínohra, opera, balet, hostující divadla,koncerty

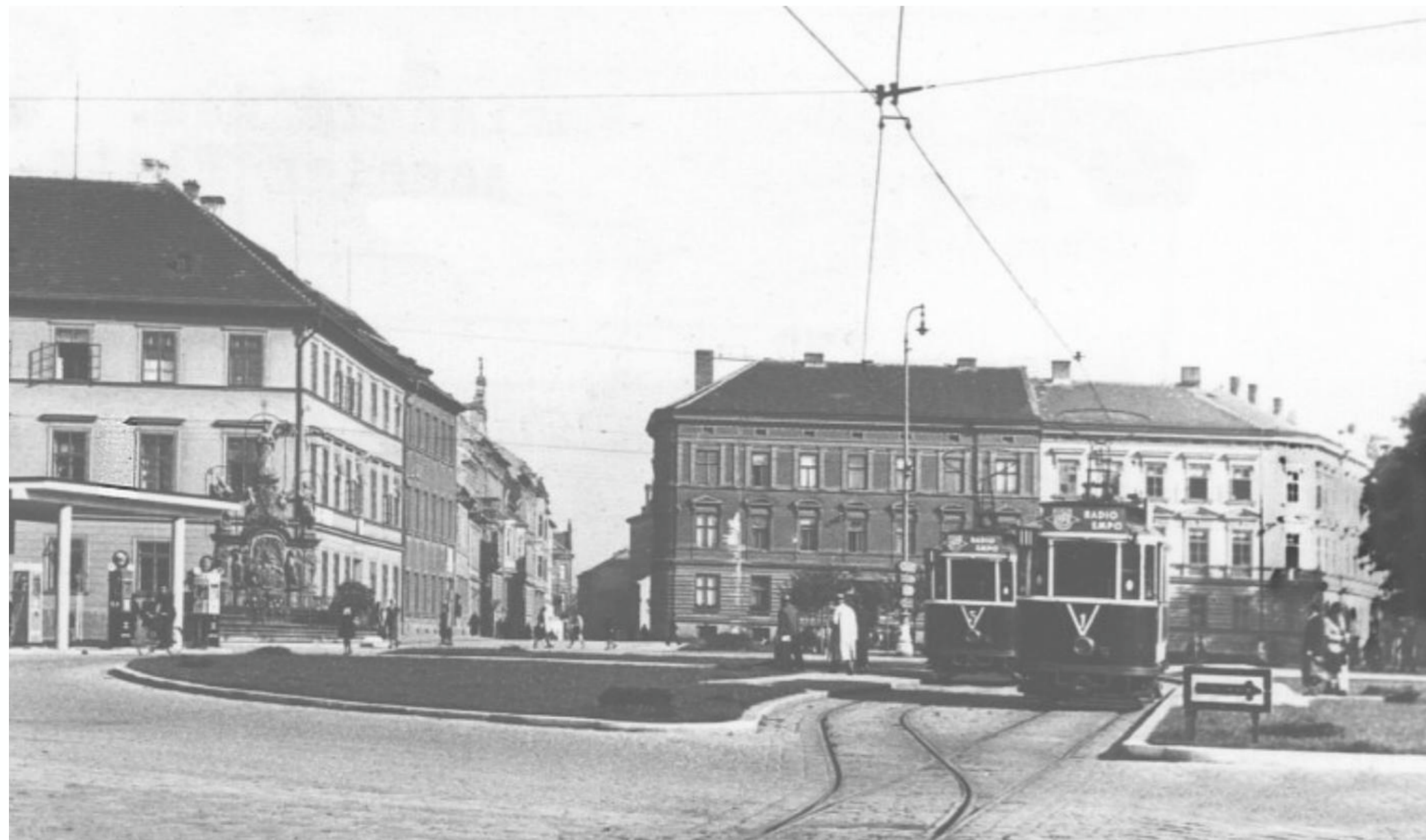

3
 Malé divadlo-České Budějovice
 Kapacita diváků.....100 osob
 Provoz.....celoročně
 Repertoár.....loutkohra,školní představení, čínohra, akce pro děti

4
 Otáčivé hlediště-Český Krumlov
 Kapacita diváků.....644 osob
 Provoz.....červen, červenec, srpen
 Repertoár..... čínohra, balet, opera, loutkohra

Mariánské náměstí

Z Mariánského náměstí vycházely dvě dálkové komunikace: Pražská s odbočkou do Starého Města a Říšská k Plzni a dále do Německa. Směrem na východ odbočovala tzv. Dlouhá cesta, vedoucí podél vnějšího opevnění města k Svinenské bráně.

V 16. století stál na Mariánském náměstí zájezdní hostinec, podle majitele a současně poštmistra zvaný Na staré poště. Roku 1716 bylo před Pražskou branou postaveno sousoší Panny Marie Budějovické, obklopené sochami patronů města a dalších světců, dílo místního sochaře J. Dietricha. Mělo vyjadřovat vděčnost obyvatel města za přežití morové epidemie 1713. V jeho blízkosti dal 1823 krajský hejtmán August Longin Josef Lobkowicz (1797—1842) postavit již neexistující kašnu v podobě antického chrámu; nevelký prostor kolem ní dostal jméno Lobkowiczovo náměstí. Severní frontu Mariánského náměstí uzavírala od 1748 ohrazená střelnice měšťanských ostrostřelců, po jejím zrušení 1875 pivovarská pivnice se zahradou. Na rohu Husovy třídy postavili českobudějovičtí právnířecníci 1843—1845 kasárny. Na východním nároží stojí původně nájemní dům a později učitelský ústav, adaptovaný 1871 biskupem J. V. Jirsíkem na ústav hluchoněmých. Největší změny postihly Mariánské náměstí po 1949. Mariánské sousoší, překážející dopravě, bylo odstraněno, hostinec Na staré poště zbořen a na jeho místě postaven první výškový obytný dům ve městě. Záměr vybudovat na Mariánském náměstí nové divadlo vyvolal demolicí restaurace Metropol a biografu Grand. Z plánu nakonec sešlo; náměstí se zvětšilo, ale zůstalo urbanisticky nedořešeno. Za počátek dotvoření tohoto problematického prostoru lze považovat novostavbu České pojišťovny, a. s., dokončenou 1997.

Po roce 1989 kasárny ztratily původní význam a začaly sloužit civilním účelům. K 2005 byl objekt prohlášen nemovitou kulturní památkou. Mariánské sousoší bylo po restauraci znovu postaveno poblíž původního stanoviště.

Divadlo dnes

V současné době se na území Českých Budějovic nacházejí celkem tři budovy obsahující prostory pro různé formy divadelní tvorby. První z nich je historicky nejstarší Jihočeské divadlo, jeho největším problémem je, že kapacita míst není dostatečná proto je většina představení přesouvána do divadla, které vzniklo přestavbou domu kultury. Provizorní divadlo mělo sloužit několik let a později mělo být vybudováno divadlo nové na Mariánském náměstí v Českých Budějovicích, to však kvůli nedostatku peněz vybudováno nebylo. Proto v současné době jako největší divadelní sál stále slouží divadelní sál domu kultury. V průběhu několika posledních let došlo několikrát k úpravě akustických podmínek divadla, umělému vylepšování akustiky. Nedá se však říct, že pro účely opery by tato vylepšení byla dostačující. Dalším problémem myslím že obou dvou divadel je značné popdimenzování prostorů kolem jeviště, nedostatečné zkušebny, malé šatny, malé sklady kostýmů. Většina materiálu je často uložena na chodbách v dřevěných krabicích a snižuje tak jejich průchodnost. Jihočeské divadlo bylo stavěné respektive rekonstruované jako divadlo, tudíž může využívat věci jako jsou točny, propadliště a podobné výtvarné jevištní techniky, DK Metropol nebyl stavěn jako divadlo tudíž mu všechna tato vybavení chybí. V tomto kulturním domě je i nedostatečně vyřešené osvětlení, proto se často stává že pokud navštíví divadlo jiný soubor je často nucen dovážet si vlastní aparaturu. Další divadlo v městě je Malé divadlo, toto divadélko slouží pro dětská představení, loutkohry nebo činohry u kterých se nepředpokládá takový zájem obecnosti. Všechna tři divadla jsou umístěna v nejužším okolí centra města a jejich pěší dostupnost je velice dobrá, Problém však nastává s parkovacími místy pro návštěvníky divadla, často je nutné na představení vyjet s velkým časovým předstihem, aby diváci stihli najít volné místo a dojet velkou vzdáleností k divadlu. Městská hromadná doprava je ve většině případů nedostačující a diváci jsou nuceni si často zajišťovat odvoz od svých blízkých. K účelům hudby je v Českých Budějovicích ještě budova filharmonie, která je však také poměrně malá, svým vybavením dá se říct, že zastaralá. V domě kultury je ještě malý sálek pro koncerty zpěváků a prostor pro pořádání konferencí, maturitních plesů a dalších plesů pořádaných městem a firmami z jižních čech.

řešené území:
lokalita vymezená pro vznik nového divadla se nachází v Českých Budějovicích. Jedná se o krajské město Jihočeského kraje. Ve městě žije přibližně 95 000 obyvatel. Vzniklo na soutoku řek Malše a Vltavy. Bylo založeno Přemyslem Otakarem II.

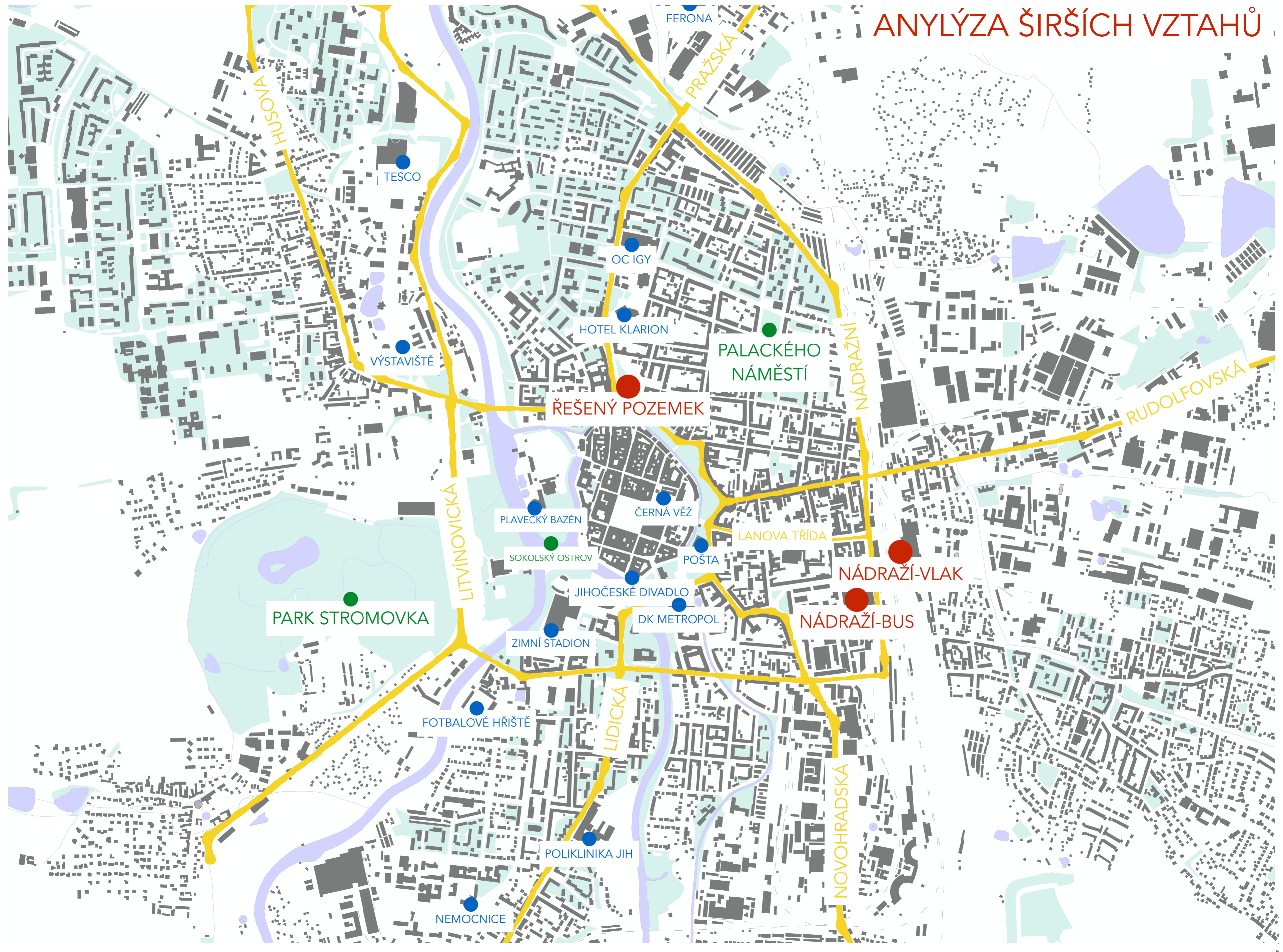

vymezená oblast:
plocha na které by se mělo nacházet nové divadlo je vmezena ulicemi Pražská, ulicí 28.října a ulicí Bedřicha Smetany, nachází se blízko historického jádra města a také poblíž městského parku s Mlýnskou stokou. Nedaleko je nově zrekonstruovaný hotel Clarion

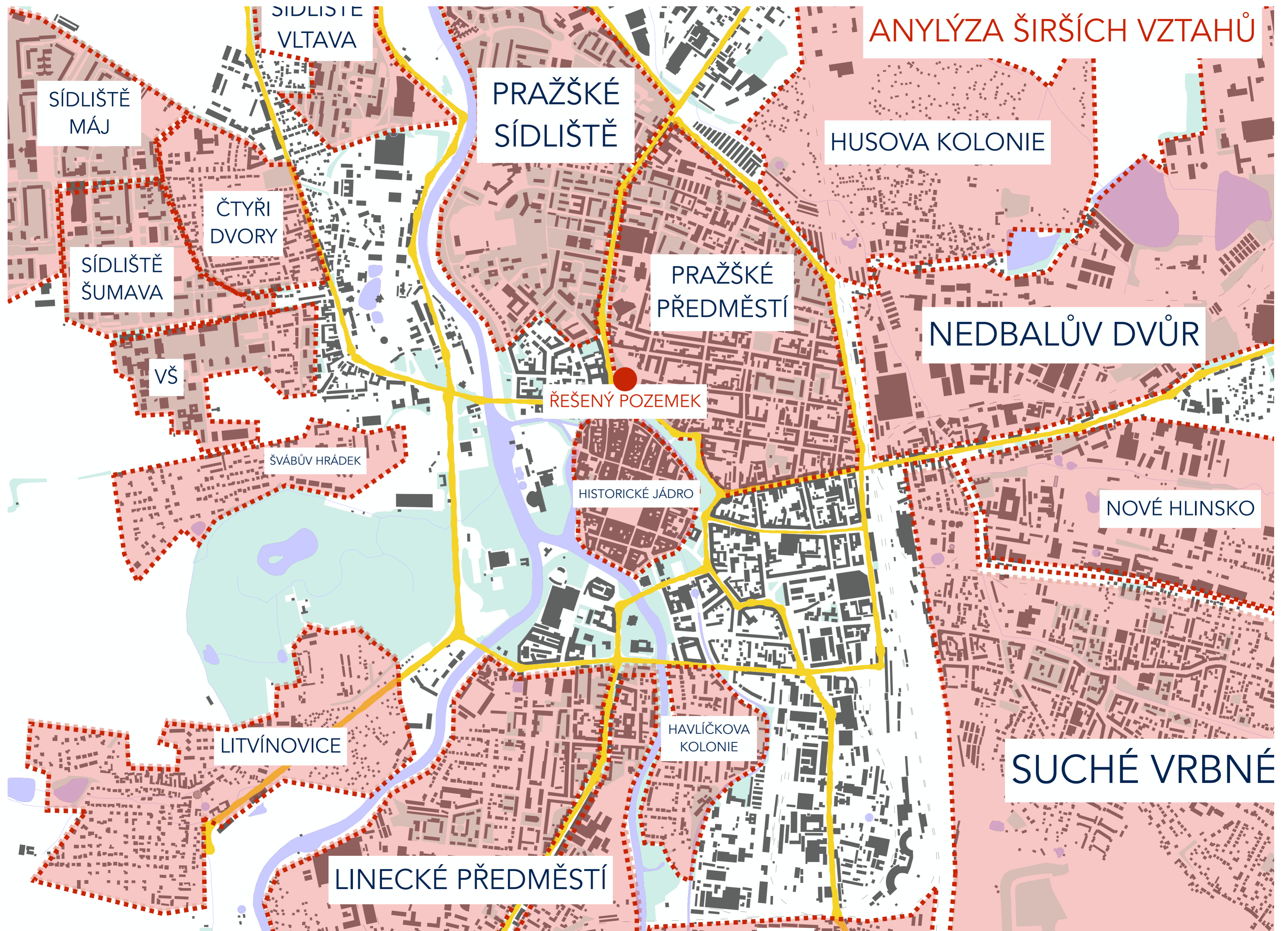

ANALÝZA ŠIRŠÍCH VZTAHŮ

ANALÝZA ŠIRŠÍCH VZTAHŮ

ANALÝZA DOPRAVY

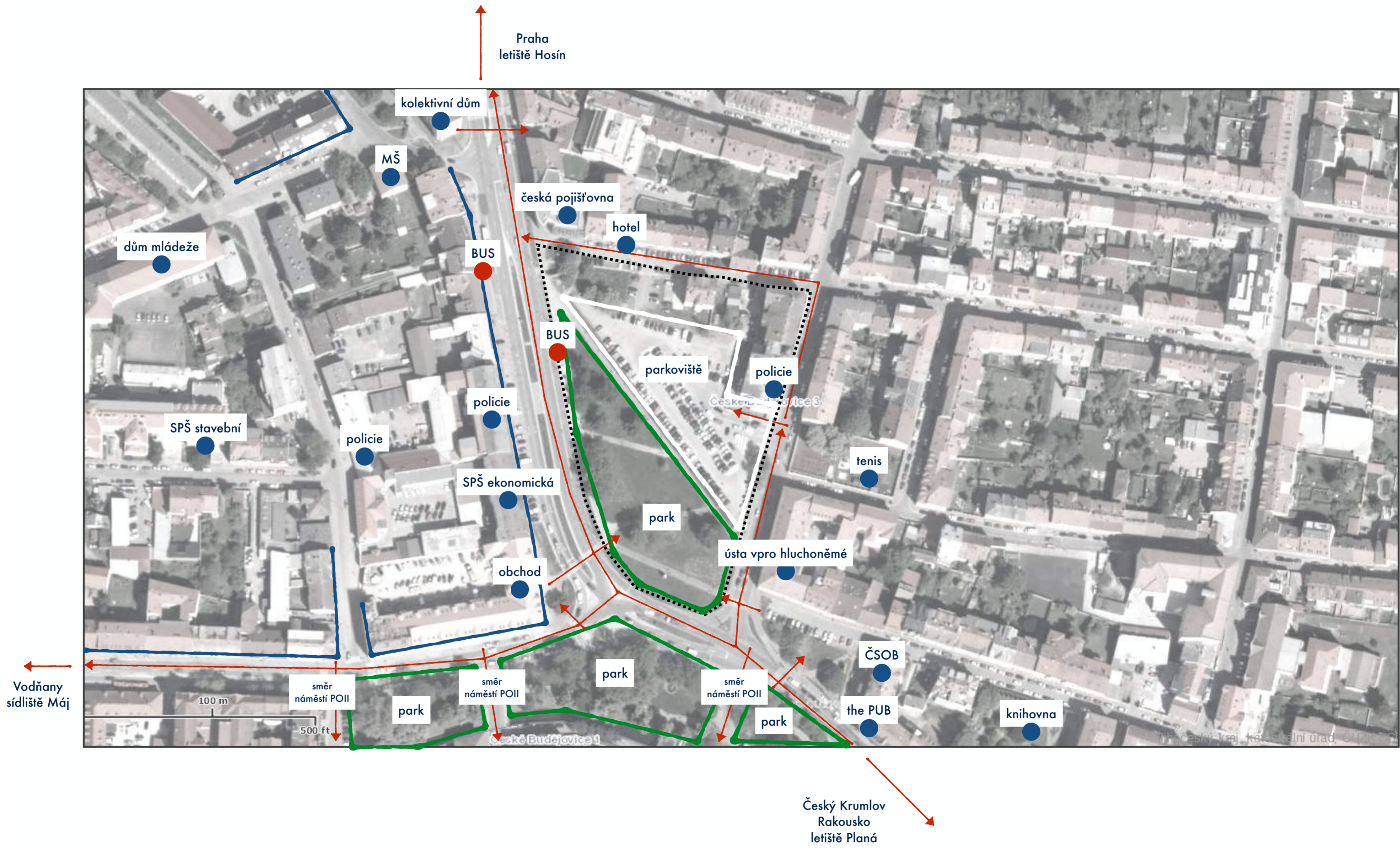

CAR

CYKLO

ŘEŠENÝ POZEMEK

BUS

LEGENDA

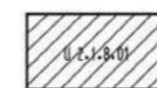
HRANICE A POPISY

- HRANICE ŘEŠENÍHO ÚZEMÍ (hranice správního území města)
- HRANICE KATASTRÁLNÍHO ÚZEMÍ
- HRANICE LOKALITY
- HRANICE ZASTAVĚNÍHO ÚZEMÍ
- HRANICE ZASTAVITELNÝCH PLOCH
- Klad listů základní mapy ČR, M 1: 10 000

191,113,126

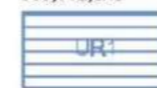
PLOCHY PŘESVAUBY

ÚZEMNÍ STUDIE

Plochy, ve kterých je podmínkou pro rozhodování prověření změn jejich využití územní studii.

105,142,191

ÚZEMNÍ REZERVA

ČB 3-1

3.2. SVĚTLICKÁ

3.4.4.

Ostrov

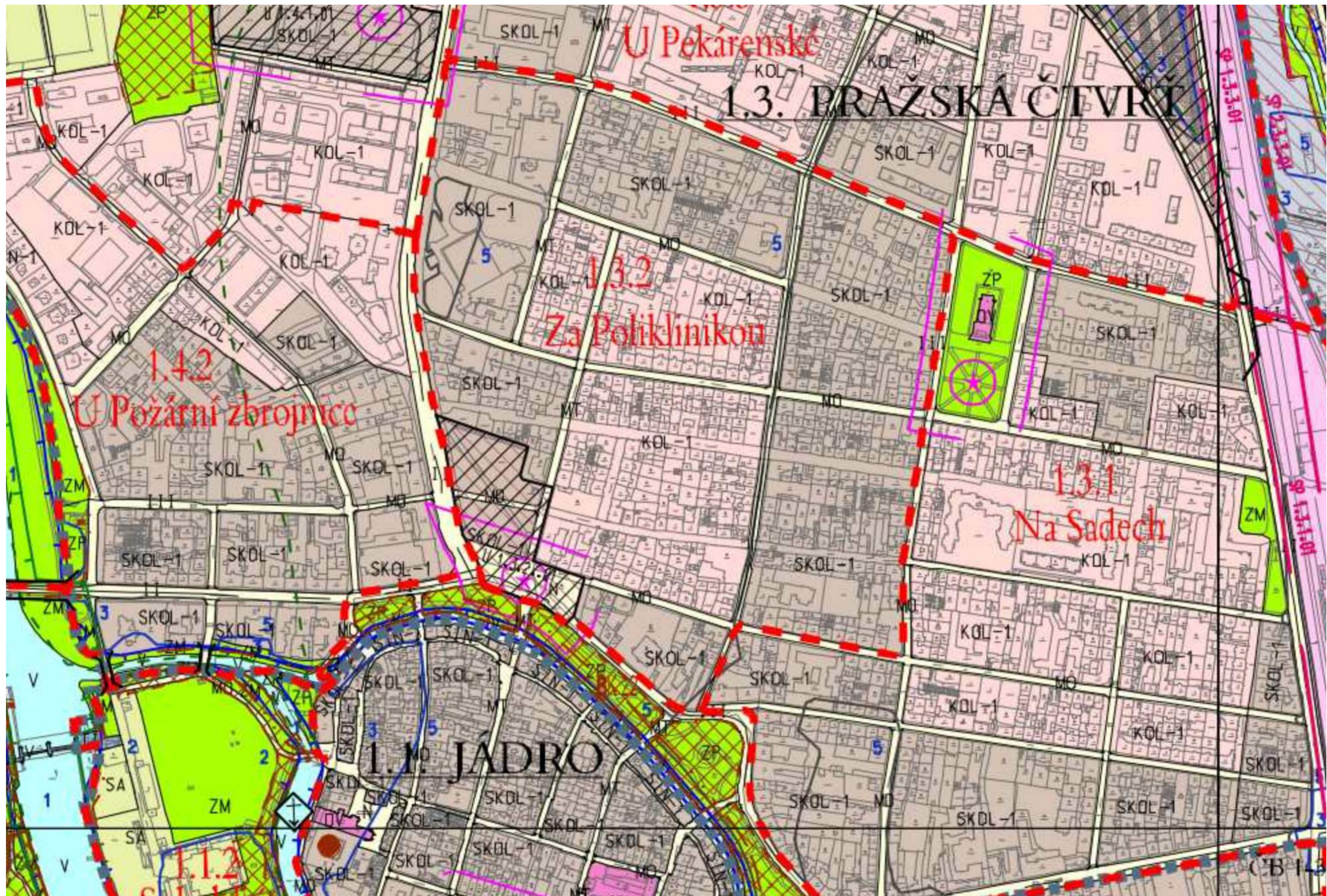
Klad listů státní mapy - odvozené, M 1: 5 000

NÁZEV ČTVRTI

ČÍSLO LOKALITY

NÁZEV LOKALITY

Výkres urbanistického členění

PLOCHY S ROZDÍLNÝM ZPŮSOBEM VYUŽITÍ

PLOCHY BYDLENÍ

ve smyslu vyhlášky 501/2006 Sb., § 4 se pro účely ÚP dále člení na:

253,218,214

IN-1	PLOCHY BYDLENÍ - INDIVIDUÁLNÍ BYDLENÍ VE VNITŘNÍM MĚSTĚ
IN-2	PLOCHY BYDLENÍ - INDIVIDUÁLNÍ BYDLENÍ V PŘEDMĚSTÍ
IN-3	PLOCHY BYDLENÍ - INDIVIDUÁLNÍ BYDLENÍ V PŘÍMĚSTÍ
KOL-1	PLOCHY BYDLENÍ - KOLEKTIVNÍ BYDLENÍ VE VNITŘNÍM MĚSTĚ
KOL-2	PLOCHY BYDLENÍ - KOLEKTIVNÍ BYDLENÍ V PŘEDMĚSTÍ
KOL-3	PLOCHY BYDLENÍ - KOLEKTIVNÍ BYDLENÍ V PŘÍMĚSTÍ
VEN	PLOCHY BYDLENÍ - VENKOVSKÉ BYDLENÍ
BZ	PLOCHY BYDLENÍ - ZAJIRADNÍ BYDLENÍ
BU	PLOCHY BYDLENÍ - VENKOVSKÉ USEDLOSTI

PLOCHY REKREACE

ve smyslu vyhlášky 501/2006 Sb., § 5 se pro účely ÚP dále člení na:

235,240,168

SR	PLOCHY REKREACE - SPORT A REKREACE
UZ	PLOCHY REKREACE - ZAHRÁDKY

PLOCHY OBČANSKÉHO VYBAVENÍ

ve smyslu vyhlášky 501/2006 Sb., § 6 se pro účely ÚP dále člení na:

215,240,168

SA	PLOCHY OBČANSKÉHO VYBAVENÍ - SPORTOVNÍ AREÁLY
OV	PLOCHY OBČANSKÉHO VYBAVENÍ - OSTATNÍ

PLOCHY VEŘEJNÝCH PROSTRANSTVÍ

ve smyslu vyhlášky 501/2006 Sb., § 7 se pro účely ÚP dále člení na:

168,235,5

N	PLOCHY VEŘEJNÝCH PROSTRANSTVÍ - NÁMĚSTÍ, NÁVES
ZM	PLOCHY VEŘEJNÝCH PROSTRANSTVÍ - ZELEŇ MĚSTSKÁ
ZP	PLOCHY VEŘEJNÝCH PROSTRANSTVÍ - ZELEŇ PARKOVÁ
ZK	PLOCHY VEŘEJNÝCH PROSTRANSTVÍ - ZELEŇ KRAJINNÁ
H	PLOCHY VEŘEJNÝCH PROSTRANSTVÍ - HRBITOVY

PLOCHY SMÍŠENÉ OBYTNÉ

ve smyslu vyhlášky 501/2006 Sb., § 8 se pro účely ÚP dále člení na:

> 1, 9, 80

SIN-1	PLOCHY SMÍŠENÉ OBYTNÉ - INDIVIDUÁLNÍHO CHARAKTERU VE VNITŘNÍM MĚSTĚ
SIN-2	PLOCHY SMÍŠENÉ OBYTNÉ - INDIVIDUÁLNÍHO CHARAKTERU V PŘEDMĚSTÍ
SIN-3	PLOCHY SMÍŠENÉ OBYTNÉ - INDIVIDUÁLNÍHO CHARAKTERU V PŘÍMĚSTÍ
SKOL-1	PLOCHY SMÍŠENÉ OBYTNÉ - KOLEKTIVNÍHO CHARAKTERU VE VNITŘNÍM MĚSTĚ
SKOL-2	PLOCHY SMÍŠENÉ OBYTNÉ - KOLEKTIVNÍHO CHARAKTERU V PŘEDMĚSTÍ
SKOL-3	PLOCHY SMÍŠENÉ OBYTNÉ - KOLEKTIVNÍHO CHARAKTERU V PŘÍMĚSTÍ
SVEN	PLOCHY SMÍŠENÉ OBYTNÉ - NA VENKOVĚ

PLOCHY DOPRAVNÍ INFRASTRUKTURY

ve smyslu vyhlášky 501/2006 Sb., § 9 se pro účely ÚP dále člení na:

200,205,220

D	PLOCHY DOPRAVNÍ INFRASTRUKTURY - SILNIČNÍ DOPRAVY PRO DÁLNICI (D) ČÁST TRASY VEDENÁ V TUNELU (ŠRAFY)
II	PLOCHY DOPRAVNÍ INFRASTRUKTURY - SILNIČNÍ DOPRAVY PRO MÍSTNÍ KOMUNIKACE II. TŘÍDY (II) ČÁST TRASY VEDENÁ V TUNELU (ŠRAFY)
II-ZE	PLOCHY DOPRAVNÍ INFRASTRUKTURY - SILNIČNÍ DOPRAVY PRO MÍSTNÍ KOMUNIKACE II. TŘÍDY S PŘEKRYVNOU FUNKCÍ ZELENĚ EKODUKTŮ (II-ZE)
III	PLOCHY DOPRAVNÍ INFRASTRUKTURY - SILNIČNÍ DOPRAVY PRO VYBRANÉ HLAVNÍ OBSLUŽNÉ MÍSTNÍ KOMUNIKACE III. TŘÍDY (III)
MO	PLOCHY DOPRAVNÍ INFRASTRUKTURY - SILNIČNÍ DOPRAVY PRO MÍSTNÍ OBSLUŽNÉ KOMUNIKACE III. A IV. TŘÍDY (MO)
MT	PLOCHY DOPRAVNÍ INFRASTRUKTURY - SILNIČNÍ DOPRAVY PRO MĚSTSKÉ TŘÍDY, HLAVNÍ A PODSTATNĚ OBSLUŽNÉ KOMUNIKACE (MT)
DI1	PLOCHY DOPRAVNÍ INFRASTRUKTURY - SILNIČNÍ DOPRAVY PRO I TROMADNOU DOPRAVU (DI1)
DP	PLOCHY DOPRAVNÍ INFRASTRUKTURY - PLOCHY PRO DOPRAVU V KLIDU (DP)
DD	PLOCHY DOPRAVNÍ INFRASTRUKTURY - DRÁŽNÍ DOPRAVA (DD)
DA	PLOCHY DOPRAVNÍ INFRASTRUKTURY - OBSLUHA AUTOMOBILOVÉ DOPRAVY PLOCHY DOPRAVNÍ INFRASTRUKTURY - OBSLUHA AUTOMOBILOVÉ DOPRAVY (DA)

165,216,214

LEGENDA :

HRANICE A ZNAČENÍ

	HRANICE ŘEŠENÉHO ÚZEMÍ
	HRANICE KATASTRÁLNÍCH ÚZEMÍ
	HRANICE MĚSTSKÉ PAMÁTKOVÉ REZERVACE
	OCHRANNÉ PÁSMO NEMOVITÝCH KULTURNÍCH PAMÁTEK HRADEBNÍHO SYSTÉMU
	PAMÁTKOVÉ CHRÁNĚNÉ OBJEKTY
	OBJEKTY ARCHITEKTONICKY HODNOTNÉ
	HRANICE MĚSTSKÝCH ČTVRTÍ
	KÓD MĚSTSKÉ ČTVRTI
	HRANICE LOKALIT
	KÓD LOKALITY
	HRANICE MAKROBLOKU
	KÓD MAKROBLOKU
	HRANICE BLOKŮ
	KÓD BLOKU
	HRANICE NEJVÝŠE ZAZNAMENANÉ ZÁPLAVY - SRPEN 2002

FUNKČNÍ VYUŽITÍ ÚZEMÍ

ZASTAVITELNÉ ÚZEMÍ:

	PRO BYDLENÍ KOLEKTIVNÍ
	SMÍŠENÉ S BYDLENÍM KOLEKTIVNÍM
	PRO VEŘEJNOU VYBAVENOST
	PRO VÝROBU A SKLADY
	PRO DOPRAVU V POHYBU NA POZEMNÍCH KOMUNIKACÍCH - NÁMĚSTÍ
	PRO HROMADNOU DOPRAVU
	PRO DOPRAVU V KLIDU

NEZASTAVITELNÉ ÚZEMÍ:

	PARKOVÉ ZELENÉ
	MĚSTSKÉ ZELENÉ OSTATNÍ

PRVKY MĚSTOTVORNÉ KOMPOZICE

	ČTVRŤOVÉ CENTRUM - území se zvýšenou urbanitou a prostorovou regulací, pro které je závazné vyhotovení územnětechnického podkladu min. v měřítku 1:1000 až 1:500
	OHNISKO ÚZEMÍ - místa se závazným řešením urbanistického detailu, pro které je závazné vyhotovení podrobného technického řešení min. v měřítku 1:500 až 1:200
	ÚZEMÍ NEBO MÍSTO PRO SOUTĚŽ - území či místo (blok, proluka, přestavba objektu), pro které je závazné uspořádat architektonicko - urbanistickou soutěž

PRVKY PLOŠNÉ, PROSTOROVÉ A OBJEMOVÉ REGULACE

	STAVEBNÍ ČÁRA
	STAVEBNÍ LINIE ULIČNÍ
	VÝŠKA ZÁSTAVBY - maximální počet nadzemních podlaží
	STAVEBNÍ HRANICE ZASTAVĚNÉ PLOCHY
	STAVEBNÍ HRANICE ZASTAVITELNÉ PLOCHY
	ŠIKMÉ ZASTŘEŠENÍ
	KOEFICIENT ZASTAVITELNOSTI BLOKU (v %)
	VÝŠKA STŘEŠNÍ ŘÍMSY OD UPRAVENÉHO TERÉNU
	VZROSTLÁ VÝZNAMNÁ ZELEN STÁVAJÍCÍ

DOPRAVNÍ A TECHNICKÁ INFRASTRUKTURA

	místní komunikace II.třídy - SBĚRNÉ B2
	místní komunikace III.třídy - OBSLUŽNÉ C1
	místní komunikace III.třídy - OBSLUŽNÉ C2
	místní komunikace III.třídy - OBSLUŽNÉ C3
	místní komunikace IV.třídy - PĚŠÍ A OBYTNÉ ZÓNY D1
	zkldněné dopravní prostory pro PĚŠÍ A MĚSTSKÉ PARTERY
	ŽELEZNIČNÍ TRATĚ
	VEŘEJNÁ PARKOVIŠTĚ městského významu - POČET (min.)
	HROMADNÉ GARÁŽE městského významu - POČET (min.)
	DOPRAVNÍ IZOFONY HLUKOVÉHO PÁSMU 55 dB
	DOPRAVNÍ IZOFONY HLUKOVÉHO PÁSMU 60 dB
	OCHRANNÉ PÁSMO ŽELEZNICE A ŽEL. VLEČKY (60m a 30m)
	OBJEKT TRAFOSTANICE 22/0,4 kV - návrh, přeložka, rozšíření
	VÝMĚNÍKOVÁ STANICE TEPLA - návrh
	TELEKOMUNIKAČNÍ ZAŘÍZENÍ DIGITÁLNÍ ÚSTŘEDNY - rozšíření

směrné prvky:

	PODZEMNÍ VEŘEJNÉ PROSTORY KOMUNIKACÍ
	OBJEKT TRAFOSTANICE 22/0,4 kV - stav
	REGULAČNÍ STANICE STL PLYNU - stav
	VÝMĚNÍKOVÁ STANICE TEPLA - stav
	RADIORELEOVÉ TRASY
	OCHRANNÉ PÁSMO RADIOKOMUNIKACÍ

Cergy-Pontoise
Théâtre 95
studio Gaëlle Péneau Architectes Associés

Wuxi Grand Theatre
v čínském městě Wuxi v provincii Ťiang-su
PES-Architects

Divadlo a koncertní hala Kilden
v norském městě Kristiansand
Finské studio ALA Architects

Elbphilharmonie
Hamburg
od Herzog & de Meuron

Autor:

Daniel Libeskind

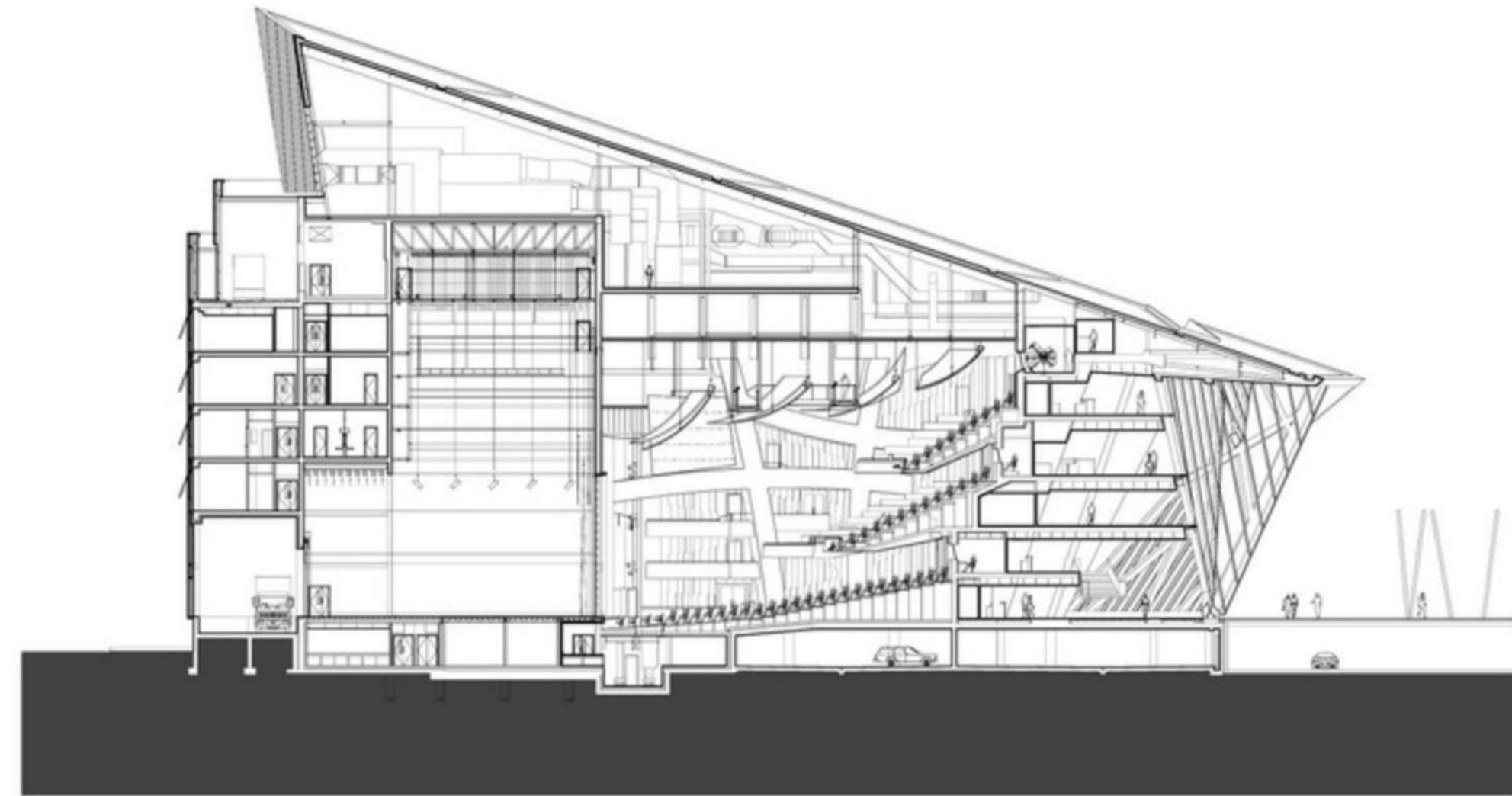
Spolupráce: Arts Team (part of RHWL Architects),
ARUP Acoustics (UK), ARUP (Dublin), Billings Design
Associates, Bruce Shaw Partnership, McCauley Daye
O'Connell Architects, Michael Slattery & Associates,
Pritchard Themis

Adresa: Grand Canal Square, Docklands, Dublin, Irsko
| mapa

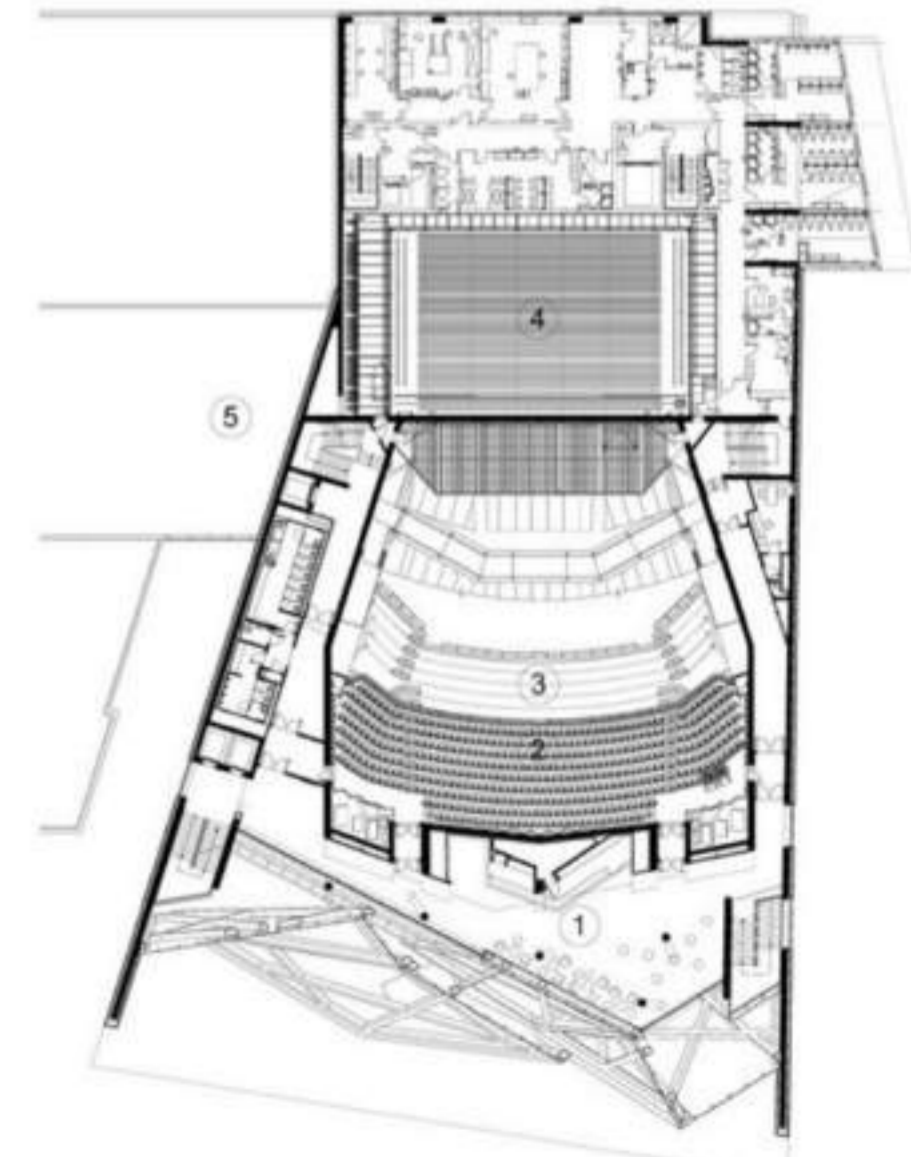
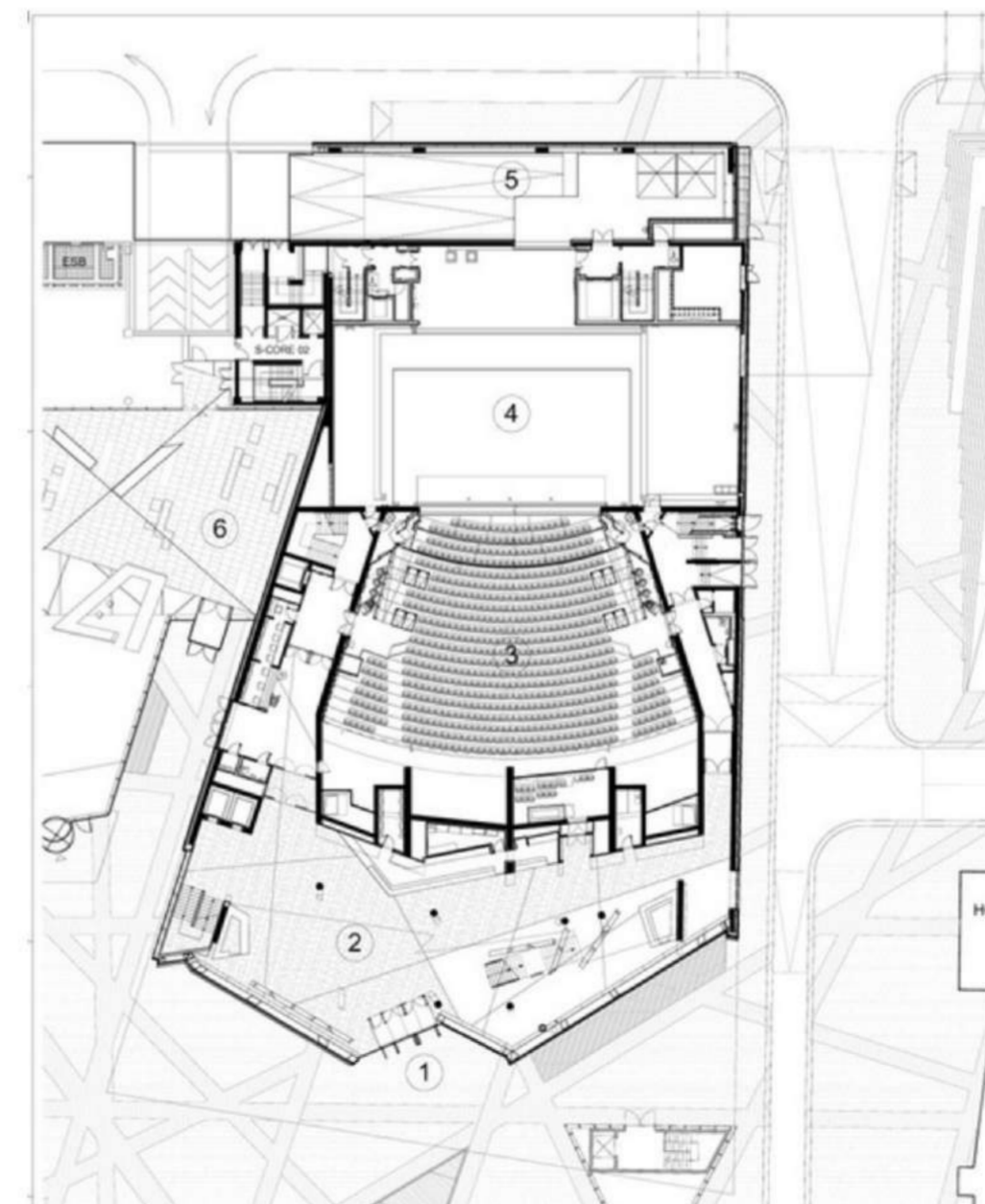
Web: www.grandcanaltheatre.ie

Investor: Ramford Limited

Realizace: 2010

www.archiweb.cz

UNStudio | Ben van Berkel

Tým: Gerard Loozekoot, Jacques van Wijk, Hans Kooij, Lars Nixdorff, Thomas Harms, Gustav Fagerstrom, Ramon van der Heijden, Tatjana Gorbachewskaja, Jesca de Vries, Wesley Lanckriet, Maud van Hees, Benjamin Moore, Henk van Schuppen, Philipp Mecke, Colette Parras, Daniela Hake, Mazin Orfali, Selim Ahmad

Adresa: Theaterplein 1, Spijkenisse, Nizozemí

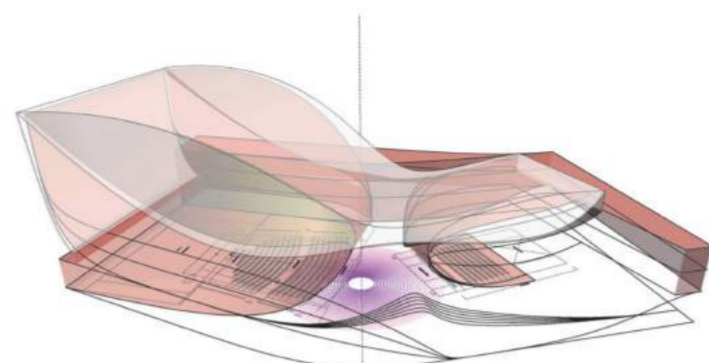
Web: www.theaterdestoep.nl

Investor: Municipality of Spijkenisse

Projekt: 2008

Užitná plocha: 5800 m²

Obestavěný prostor: 42000 m³

Nové divadlo v nizozemském městě Spijke

Projekt reaguje na aktuální kulturní rozkvět města propojením archetypálních funkcí divadla – tedy vytvářením světa iluzí a kouzel – a specifických požadavků regionálního divadla, za účelem zajištění různorodých potřeb místní komunity. Návrh proto klade důraz na dvě skutečnosti: chimerickou povahu divadelní scény a sociální aspekty divadelního prožitku.

Ben van Berkel k projektu říká: *“Na rozdíl od dnešní medializované kultury nabízí divadlo zážitek sdílení události naživo. Kouzlo živého divadla je vnímáno jako zvláštní, prchavá energie předávaná mezi obecnstvem a herci, jako společenství lidí přikovaných k sobě i chvilková spolupráce vynucená živou událostí.”*

Divadlo de Stoep je navrženo tak, aby tuto “živost” posilovalo a inspirovalo: ve stejném okamžiku nabízí prostor pro performance, setkávání lidí i pro prožívání rozdílných skutečností.

V budově se kromě velkého a malého divadelního sálu nachází několik vzájemně propojených vestibulů, kavárna a restaurace, menší kavárna pro umělce, VIP salonek, řada šaten, multifunkčních prostor a kanceláří. Výsledkem umístění těchto rozličných vnitřních prostor je budova ve tvaru květu, s rozlehlým centrálním foyer bez sloupů, jež tvoří srdce objektu.

Vertikální foyer — Ben van Berkel: *“Vertikální foyer se stalo stěžejním prvkem sociální funkce divadla, ‘scénou’ pro návštěvníky i dynamickým ústředním bodem obklopeným výhledy na různých úrovních.”*

Sály a akustika — Divadlo de Stoep hostí celou škálu představení, včetně divadelních her, oper, kabaretů, muzikálů, koncertů, představení pro mládež či tance. Z tohoto důvodu je prvořadá univerzálnost akustického vybavení. Nedávný rychlý vývoj v oblasti softwaru, jež se používá ke kontrole akustiky, umožnil vyprojektovat a optimalizovat kvalitu zvuku v sálech. Prvky vybavení stropu proto – když je třeba – mohou být snižovány a vyhýbány do stran, aby se přizpůsobily hlasitosti; zatím co akustické panely na stěnách odrážejí a zvyšují kvalitu zvuku každému ze sedadel v sále.

Světlo a barvy — Světlo a barva hrají v prožitku z divadla zásadní roli – a to nejen v sálech a pro výpravu, ale také pro nastavení ‘scény’, atmosféru a náladu ve veřejných vestibulech. Během dne umožňuje spodní prosklená část budovy pronikání denního světla přímo zepředu a zezhora. Světlo tak dopadá hluboko do foyer a nad schody vedoucí do sálů. Večer pak je vytvořena vřelá a vábivá atmosféra díky zapojení barvy a umělého osvětlení.

Nad spodní prosklenou úroveň fasády leží vrchní část, jež sestává ze dvou vrstev hliníku. Záblesky purpurově zbarvené spodní vrstvy prosvítají skrze kruhové otvory na vrchních bílých panelech. LED osvětlení, jež rozsvěcuje budovu večer, je vsazeno mezi tyto dvě fasádní vrstvy.

Integrace a prostředky — Co se týká lokace, je unikátní především vazba stavby na vodu a pohled na blízký větrný mlýn Nooitgedacht.

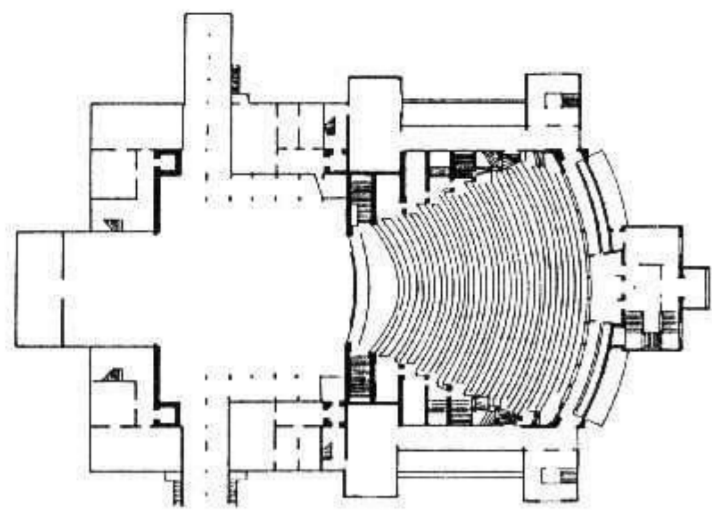
Třebaže požadavků kladených na regionální divadlo je mnoho a jsou různorodé, musí být nalzena cesta jak vyvážit ambice projektu s finanční dostupností. Jeden z prostředků, jenž umožnil ušetřit podstatnou sumu peněz při stavbě, představoval systém Design Information Modelling (DIM).

Kráčeno redakcí

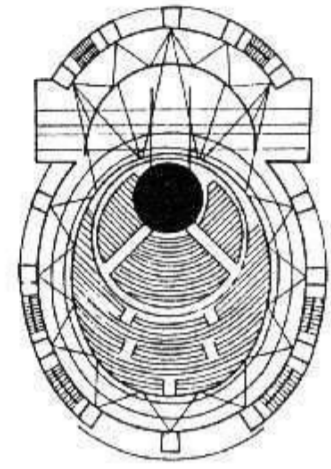
Kapacita velkého sálu: 656 (467 + 189 na balkonech)

Kapacita malého sálu: 200

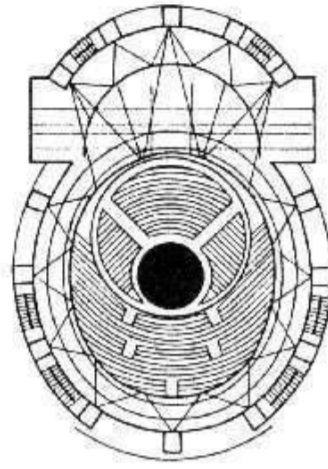

1 Festspielhaus Bayreuth, 1876

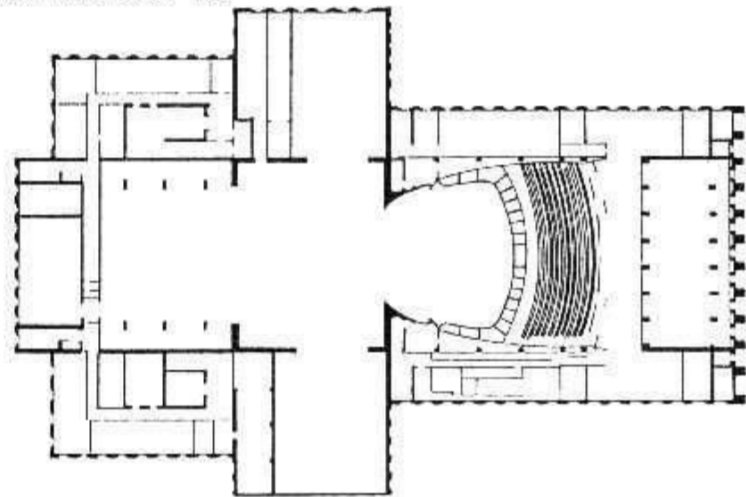
R. Wagner a arch. O. Bruckwald

2 Walter Gropius: návrh „totalního divadla“, 1927

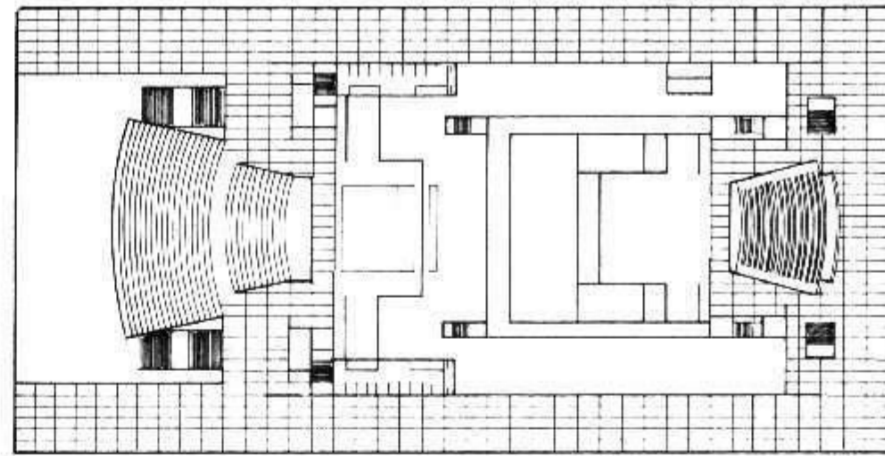

3 → 2 Jevišťe je otočno

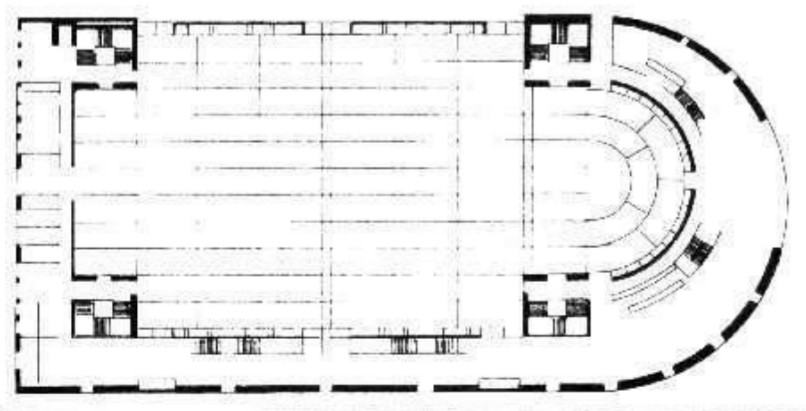

4 Landestheater Dessau 1938, půdorys horního balkonu

Arch.: Friedr. Lipp a Werry Roth

5 Soutěžní návrh pro Národní divadlo Mannheim

6 Schauspielhaus na Lehniner Platz, Berlín 1982

Arch.: J. Savade

Historický přehled

Divadlo v Bayreuthu → 1. R. Wagner vytvořil vlastní divadelní formou kontrapunkt Velké opery v Paříži. Projekt „totalního divadla“ od W. Gropiuse a E. Piscatora, srov. „Jevišťe v Bauhausu“, Dessau 1924. Pozoruhodné otočné hlediště, jeviště se systémem páternoster, projekce na stěny → 2–3. Zemské divadlo Dessau → 4. Raný příklad moderního zařízení jeviště s dostatečnými vedlejšími scénami. Návrh Národní divadlo v Mannheimu → 5. Schaubühne na Lehniner Platz, Berlín, je první velká novostavba flexibilního divadelního prostoru (přestavba divadla „Universum“, od Mendelsohna, 1928). Opera Bastille, Paříž → 7 dosud největší jevištní zařízení s 10 vedlejšími scénami ve dvou úrovních.

Směry ve stavbě divadla

Dnes 2 směry:

1. údržba, restaurování a modernizování existujících divadel z 19. století až do poloviny dvacátých let 20. století
2. novostavby s „experimentálním“, otevřeným charakterem prostoru, např. jeviště na Lehniner Platz → 6. Podobným směrem míří i četné přestavby existujících prostorů na „divadla-dílny“ při velikosti 80 – 160 míst pro diváky.

Opera a činohra: dva rozličné charaktery divadelní stavby.

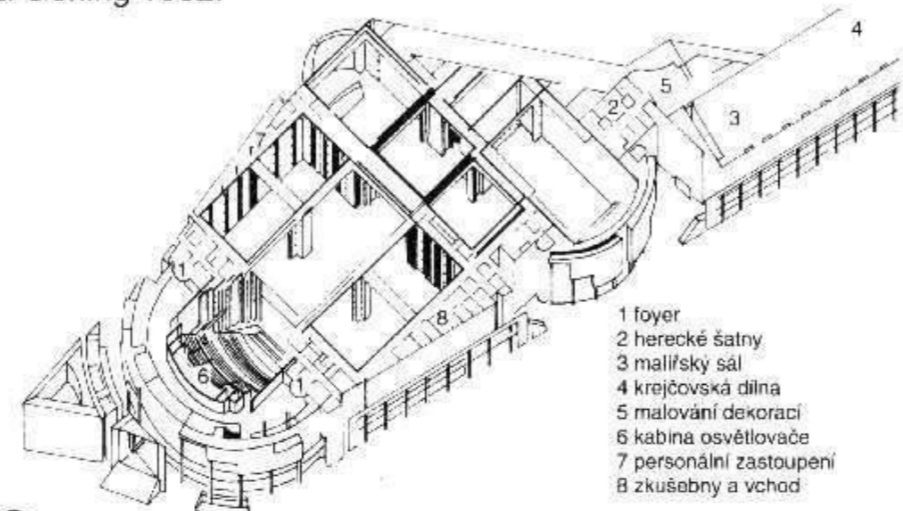
1. Opera: dodržuje tradici italských staveb opery z 18. a 19. století → str. 414 8 + 10. Charakterizuje ji jasné prostorové a architektonické dělení mezi jevištěm a hledištěm. Mezi nimi je zapuštěné orchestřiště. Počet míst pro diváky je značný (1000 – 4000). Tvoří je systém lóží a balkonů. Scala v Miláně má 3600 míst, Německá opera v Berlíně 1986 míst, Metropolitní opera v New Yorku 3788 míst, opera Bastille v Paříži 2700 míst → str. 414. Kontrapunktem opery jako divadla s lóžemi a balkony je divadlo Festspielhaus v Bayreuthu. Je koncipováno jako přízemní divadlo podle řeckořímského vzoru. Má ovšem jen 1645 míst.

2. Činohra: stavebně pokračuje v tradici německého reformního divadla z 19. století. Forma hlediště je charakterizována jako velké přízemí (tzn. diváci sedí na velké, zakřivené a stoupající ploše), je zde dále vysunutá předjevištní část (předscéna), tj. plocha před portálem v hledišti, na které lze také hrát. Činohra často vyhledává tradici anglického divadla → str. 414 4, tj. jeviště je umístěno v prostoru hlediště.

Moderní příklad anglického divadla: Festival Theatre Chichester, v Anglii, Powell a Moya 1962. Příklad z Německa: Národní divadlo v Mannheimu, Kleines Haus, Weber, Hämmer, Fischer 1957.

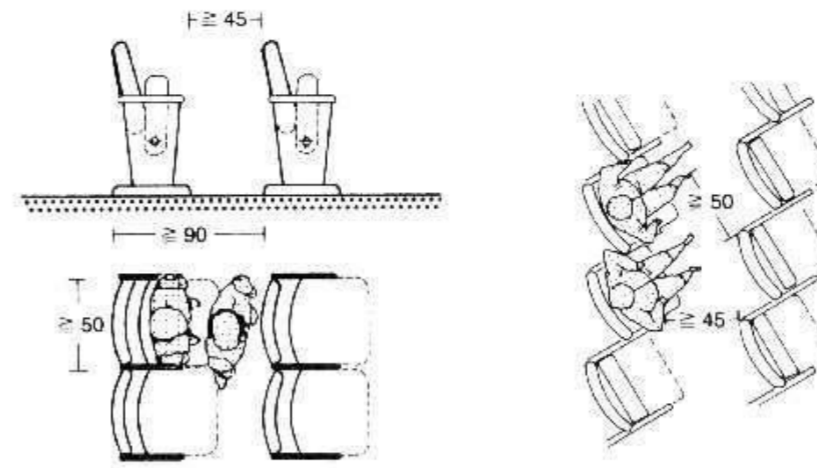
Otevřená variabilní forma využití prostoru se intenzivně objevuje v 70. letech, příklad Concordia Theater Bremen (využití bývalého kina). Prostorové variace ukazuje Schaubühne na Lehniner Platz, Berlín → 6.

3. Zvláštností v německy mluvící oblasti je tzv. „vícežánrové divadlo“ (pro operu a činohru). Stavba je formována převládajícími požadavky opery. Příklad: Stadttheater Heilbronn, Biste a Gerling 1982.

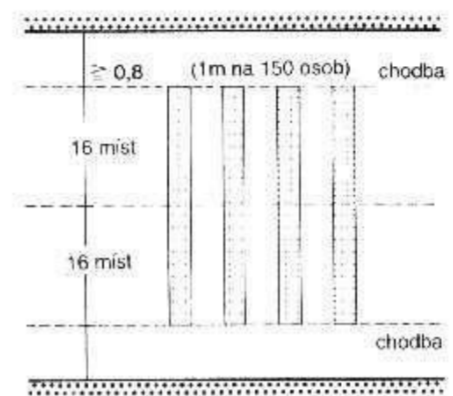
7 Opera Bastille, Paříž 1989

Arch.: C. Ott

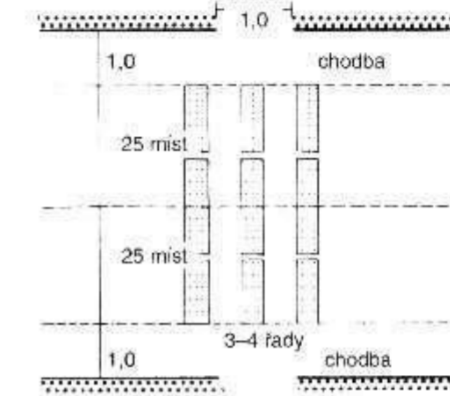

1 Podle VStättVO musí mít všechna místa kromě lóží samostatná sklopná a neposuvnatelná sedadla s s výše uvedenými rozměry

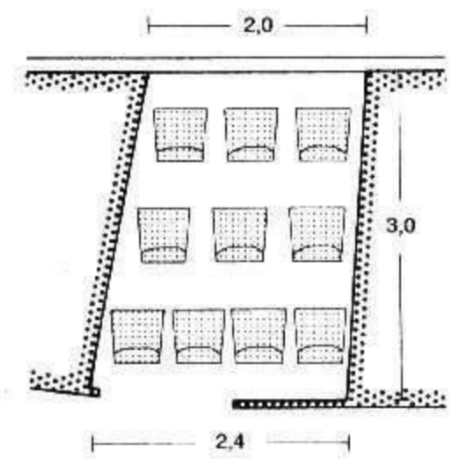
2 Šikmo postavená sklopná sedadla umožňují volnost pohybu loktům

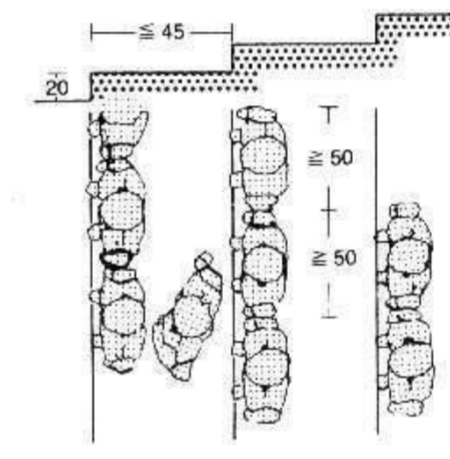
3 Délka řady 16 míst

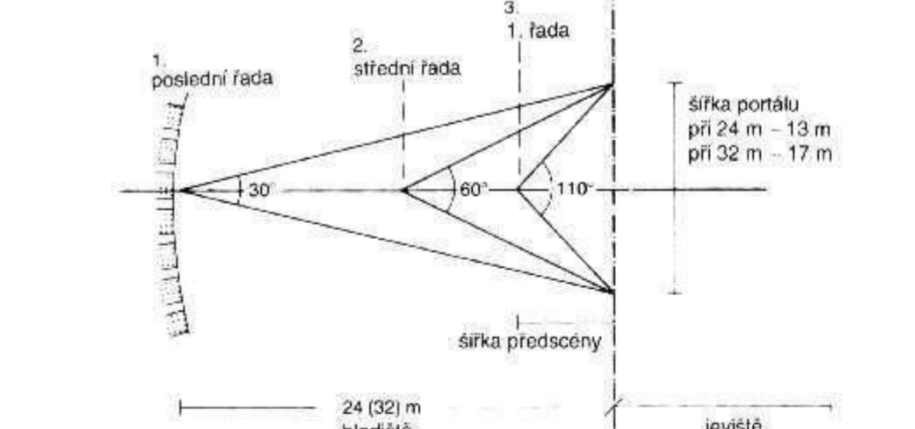
4 Délka řady 25 míst, dveře nutné

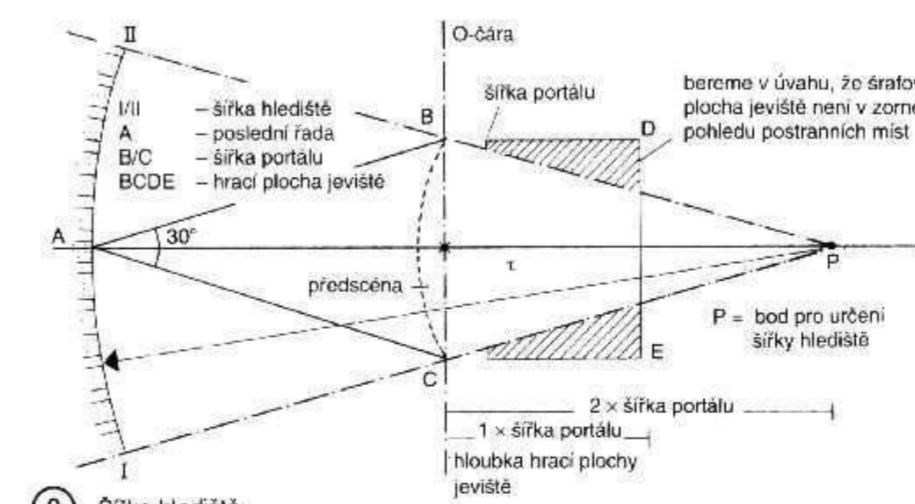
5 Lóže mohou mít ≤ 10 volně stojících židlí, $\geq$ nutné pevné připojení sedadel, na osobu $\geq 0,65$ m² půdorysné plochy

6 Místa k stání v řadách, oddělená pevnými přehradami, uspořádat podle výše uvedených rozměrů

7 Proporce tradičního hlediště

8 Šířka hlediště

Typ divadla a velikost obce

V Německu, Švýcarsku a Rakousku existuje charakteristická závislost mezi velikostí obce a divadlem a jeho typem (obdobně platí tato závislost také pro země s podobným kulturně-historickým vývojem).
Obce:

- < 50 000 obyvatel – venkovská scéna (domácí scéna 500 – 600 míst), různý význam v kraji, především činohra
- 50 – 100 000 obyvatel – místní scéna a městské divadlo s činohrou, operetou a pohostinsky operou
- 100 – 200 000 obyvatel – vícežánrové divadlo asi 700 – 800 míst
- 200 – 500 000 obyvatel – oddělené prostory pro činohru a operu (se dvěma divadelními prostory). Prostor pro operu 800 – 1000 míst, pro činohru 600 – 800 míst

500 – 1 milion obyvatel – oddělená divadla, opera středně velká 1000 – 1400 míst, činohry 800 míst, dále malé studiové scény
> 1 milion obyvatel – velké opery s 1400 – 2000 místy, velké činohry 800 – 1000 míst, množství malých a nejmenších experimentálních scén. Právně závazné pro navrhování stavby divadla jsou vedle příslušných stavebních předpisů nařízení týkající se shromažďovacích prostor (V. Stätt.VO.)

Hlediště a jeviště / hrací plocha

Velikost hlediště: počet diváků určuje velikost půdorysu. Počítáme $\geq 0,5$ m² na sedícího diváka. Toto číslo vyplývá:

1. ze šířky sedadla × rozestup řad
rozšíření $\geq 0,5 \times \geq 0,9$ $\geq 0,45$ m² /místo
$= 0,05$ /místo
$\geq 0,50$ m² → 1

2. z délky řady po 16 místech na jednu uličku → 3, po 25 místech na jednu uličku; je-li po stranách jeden východ se šířkou 1 m na 3 – 4 řady → 4.
3. východy, únikové cesty se šířkou 1 m na 150 osob (min. však 0,80 m) → 3 – 4.

Objem prostoru vyplývá z akustických požadavků (dozvuk): činohra asi 4 – 5 m³/diváka, opera asi 6 – 8 m³/diváka. Při provozu klimatizační techniky je třeba zabránit zvýšenému proudění vzduchu.

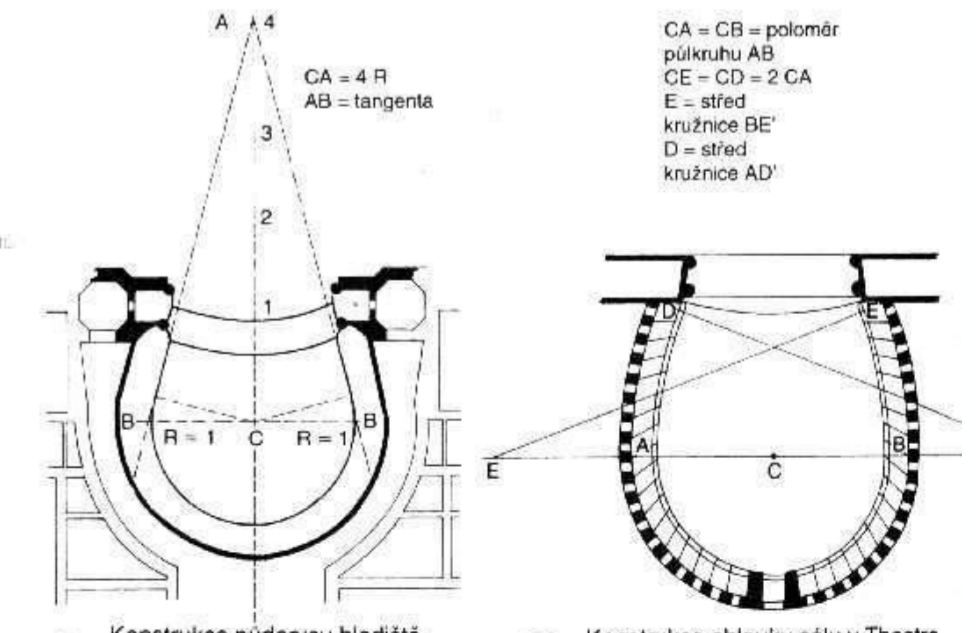
Proporce hlediště vyplývají z psychologického vnímání a pohledu diváka, požadavek dobrého výhledu ze všech míst:

1. dobrý výhled bez pohybů hlavou, ale s lehkými pohyby očí asi 30°.
2. dobrý výhled s malými pohyby hlavy a lehkými pohyby očí asi 60° → 7.
3. maximální úhel vnímání bez pohybů hlavou asi 110°, tj. člověk nemá vše v tomto zorném úhlu. Mimo zorný úhel něco uniká.
4. při otáčení hlavy a ramen je možný zorný úhel 360°.

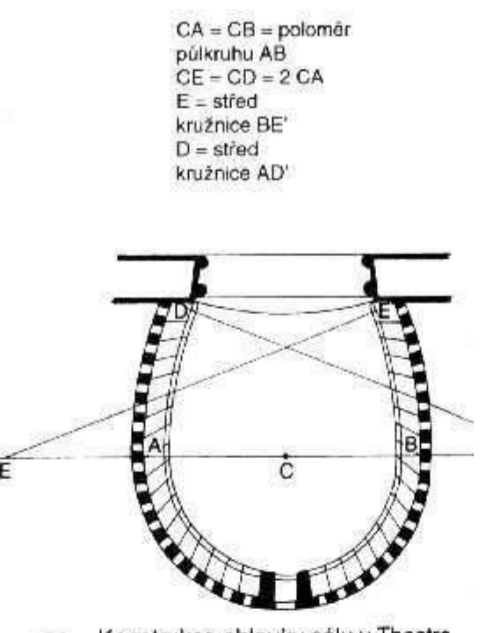
Proporce klasického hlediště

(opera, vícežánrové divadlo, tradiční činoherní jeviště) → 7: vzdálenost poslední řady od čáry portálu nemá přestoupit následující hodnotu – při činohře maximálně 24 m (největší vzdálenost pro rozeznání mimiky obličeje) – při operě 32 m (velké pohyby ještě rozeznatelné).

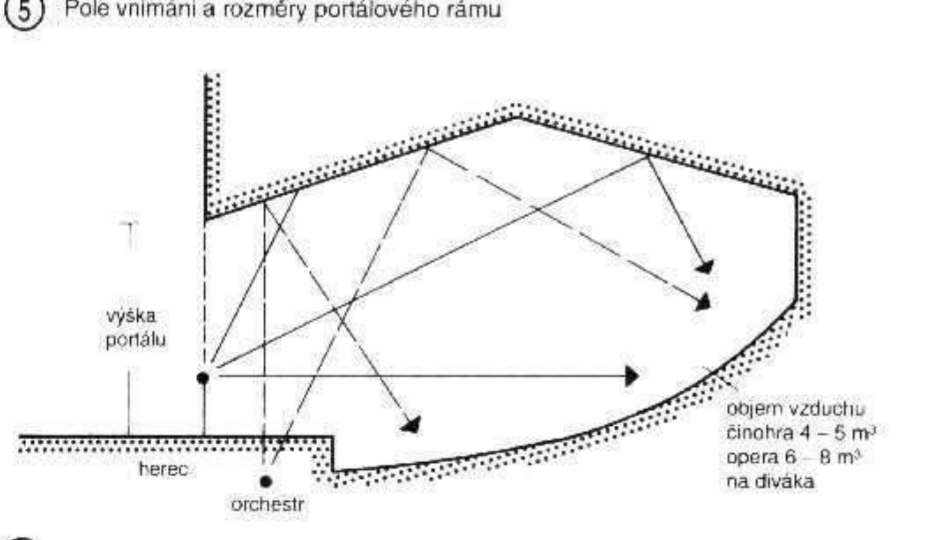
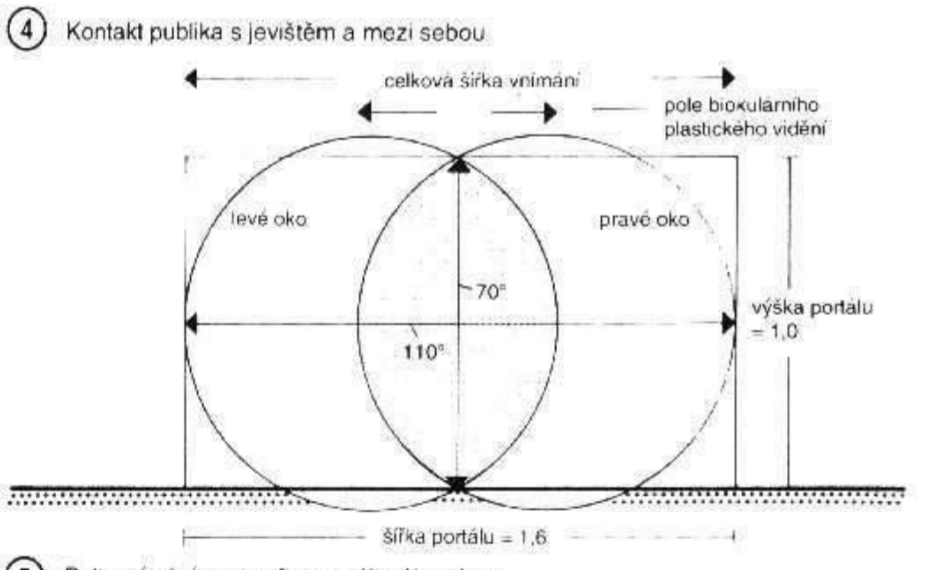
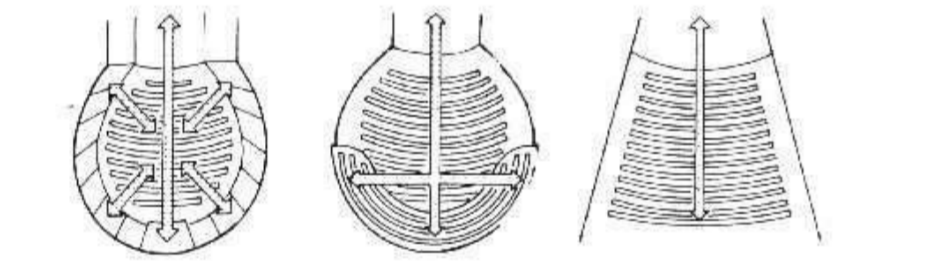
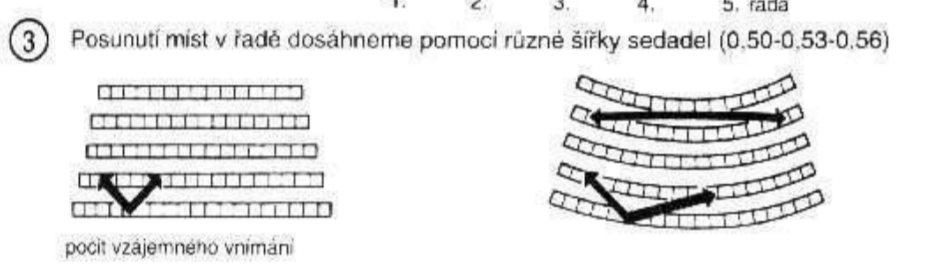
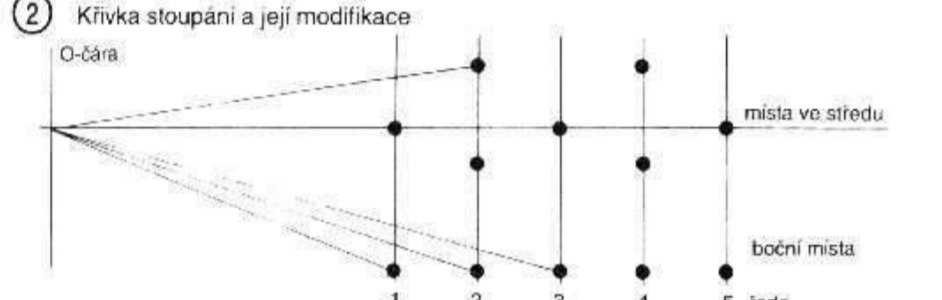
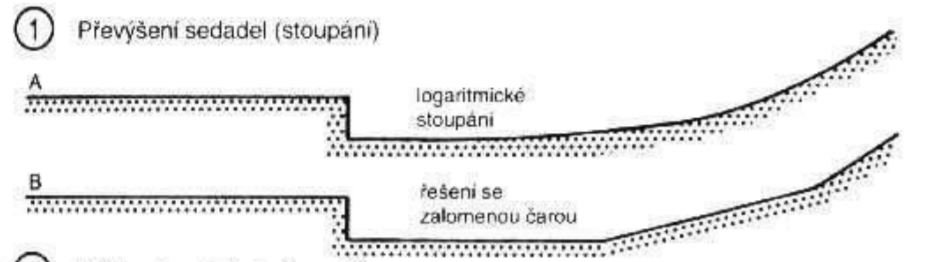
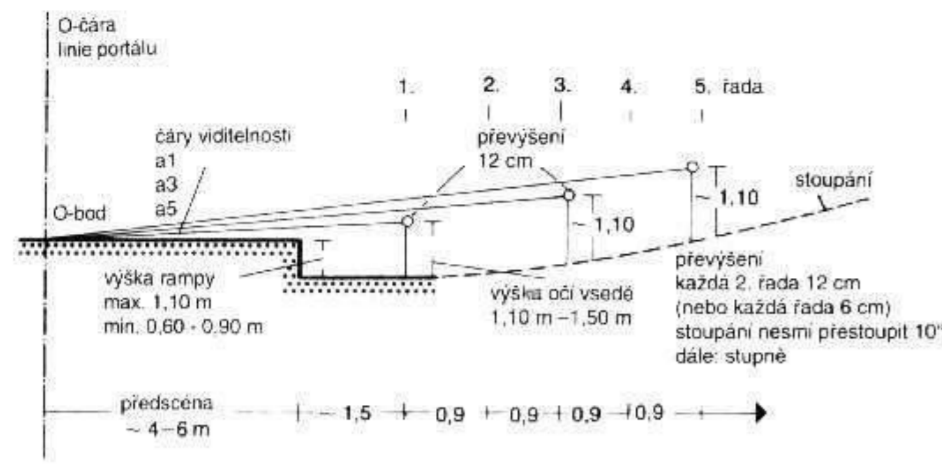
Šířka hlediště vyplývá ze skutečnosti, že i diváci sedící po stranách musí mít možnost přehlednout jeviště → 8. Různé možné varianty. Dobré proporce a částečně dobrá akustika klasického divadla 18. a 19. století spočívají na proporcích pravidlech → 9 – 10.

9 Konstrukce půdorysu hlediště v Grand Theatre v Bordeaux Arch.: Victor Louis, 1778

10 Konstrukce oblouku sálu v Teatro alla Scala v Miláně Arch.: Piermarini

Převýšení sedadel (stoupání) v hledišti vyplývá z paprsku viditelnosti. Konstrukce křivky viditelnosti platí pro všechna místa v hledišti (přízemí, ale také balkony) → ①. Vycházíme z toho, že divák sedí „v mezeře“, a proto jen každá druhá řada potřebuje plné převýšení výhledu (12 cm). Problémy viditelnosti v divadle se zabývá speciální matematická literatura, která bere v úvahu také náhodnost rozdělení diváků podle velikosti. Řady diváků bývají uspořádány do oblouku kolem jeviště nejen kvůli lepšímu výhledu, ale také za účelem dosažení vzájemného vnímání diváků → ④.

Celkový řez hledištěm: nejprve je třeba určit výšku portálu. V tradičním divadle by tento poměr měl být

$$\frac{\text{výška portálu}}{\text{šířka portálu}} = \frac{1}{1,6}$$

Je v něm obsažen zlatý řez, jako fyziologické pole vnímání → ⑤. Dále určíme výšku rampy, stoupání přízemí a objem prostoru. Z těchto údajů vyplynou na základě akustických požadavků linie stropu. Zvuk odražený z jeviště a předscény se má rovnoměrně rozdělit do hlediště. U balkonů musíme dodržet možnost pohledu do dostatečné hloubky jeviště, a to i z nejvyšších míst → ⑦ případně zvětšit výšku portálu.

Proporce experimentálního jeviště → str. 418

Jedná se o neutrální nebo otevřené divadelní prostory, které umožňují různé uspořádání diváckých pořadí a jeviště. Variabilního uspořádání dosáhneme:

- A. mobilní plochou jeviště a mobilními tribunami pro diváky na rovné podlaze
- B. mobilní podlahou, která se skládá ze zvedacích stolů. Je to technicky a finančně náročnější řešení než A, a proto se používá u většího prostoru, minimálně pro 150 – 450 a více osob. Malý typ A je vhodný pro malá divadla a stávající prostory, u nichž obvykle není dostatečný spodní prostor. Velikost do maximálně 99 míst, protože od 100 míst platí VStätt.VO. $99 \text{ míst} \times 0,6 \text{ m}^2 = 60 \text{ m}^2 (2/3) + 30 \text{ m}^2 (1/3) \text{ hrací plochy} = 90 - 100 \text{ m}^2$. Pro mnohostranné využití se nabízí proporce prostoru 1:1,6 → str. 418 ① – ③.

Prostorový řez: u jednoduchých prostorů se vzdáme technického stropu → str. 418 ② – ③, pracuje se s ručně ovládanými tahy. Příklad: Podium Ulm, arch. Schäfer, asi 150 – 2000 míst, 1969 → str. 418 ④ – ⑦.

Kleines Haus Münster, arch. v. Hansen, Rane, Ruhnau, 1971, 180 – 380 míst, střední pole podlahy je variabilní se zvedacími pódii, tribuny diváků → str. 419 ① – ④. Velký typ B. 450 a více míst pro diváky. Stavba jako A, ale mobilní podlaha za účelem rychlé změny tvaru. Důležitá je velikost a přesnost zdvihu pódii → str. 418 ③. Příklad: Schaubühne na Lehniner Platz, Berlín → str. 415 ⑥.

Rozměry jeviště, vedlejšího jeviště a skladů

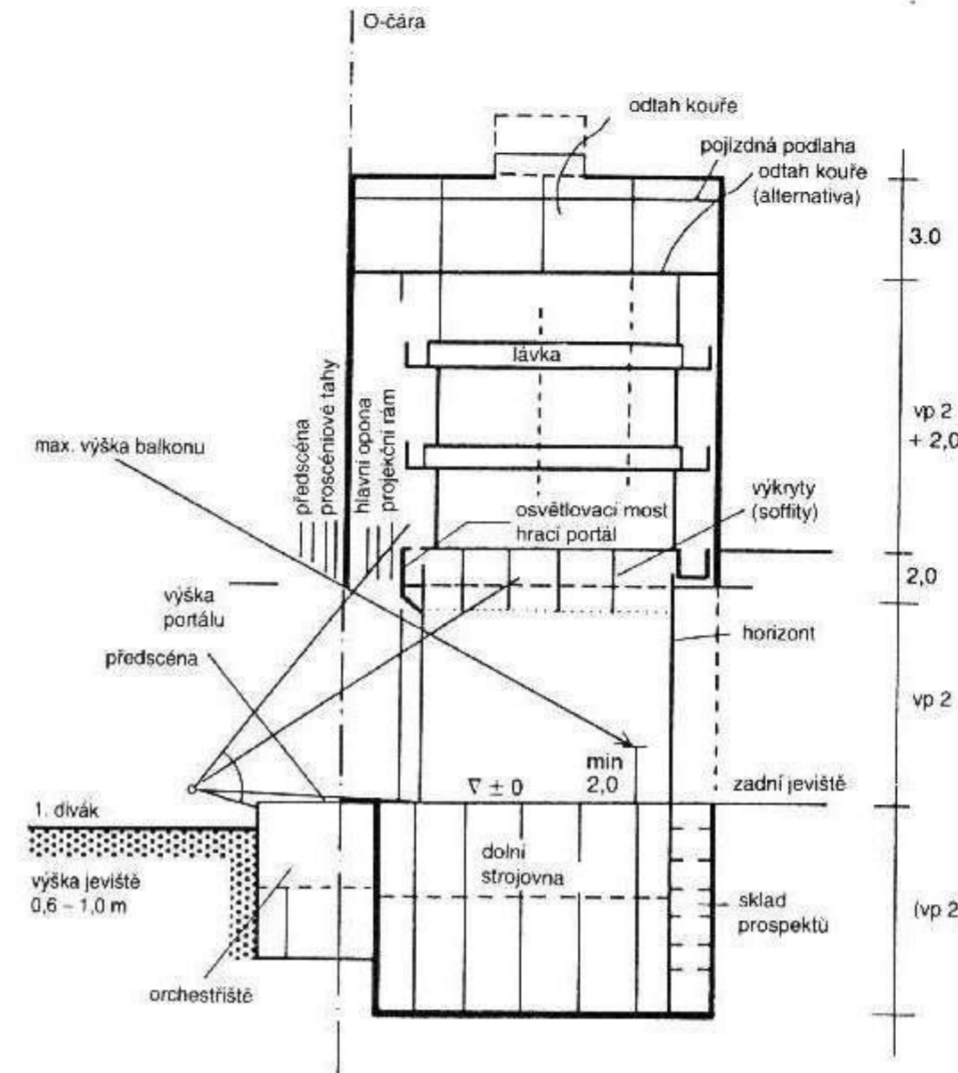
1. Tři typy jevišť, na které se vztahuje nařízení o shromažďovacích prostorách (V.Stätt.VO.), které platí pro shromažďovací prostory pro 100 a více diváků. Toto nařízení definuje různé formy jeviště.

Úplné jeviště
Plocha jeviště více než 100 m². Strop jeviště více jak 1 m nad nadpražím jeviště. Podstatnou součástí je železná opona, která v případě nebezpečí oddělí hlediště od jeviště. Železná opona představuje při využití základní předěl mezi jevištěm a hledištěm.

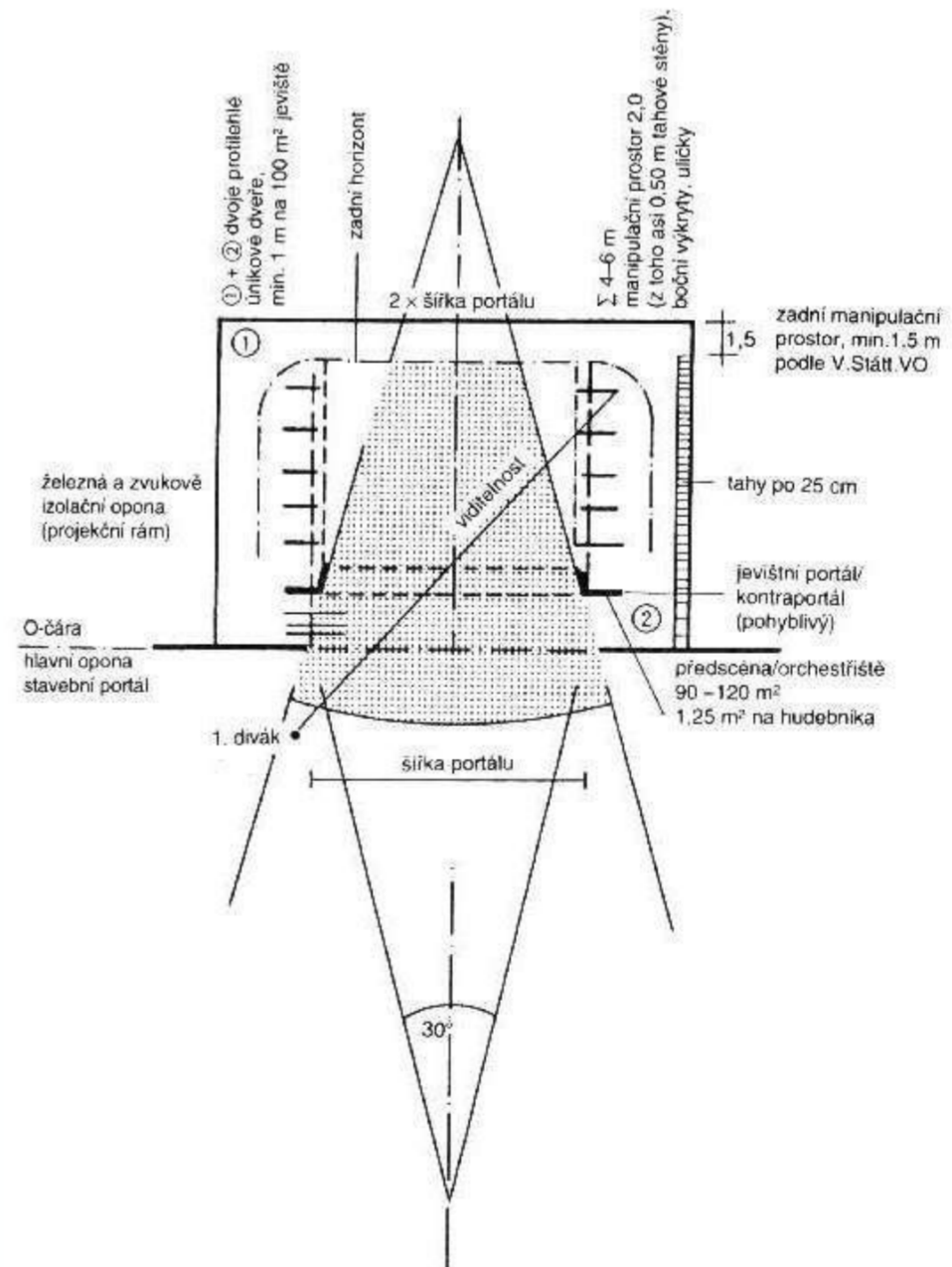
Malé jeviště
Základní plocha do 100 m², bez rozšíření jeviště pomocí boční části, strop jeviště do 1 m nad nadpražím portálu, není třeba železnou oponu.

Hrací plochy
Zvětšení jevištní plochy v prostoru bez vysunutí stropu. Tato plocha má specifické předpisy ve vztahu k oponám a dekoracím, které se týkají jejich používání a pohybu, nikoli navrhování. Experimentální prostory spadají pod definici hrací plochy.

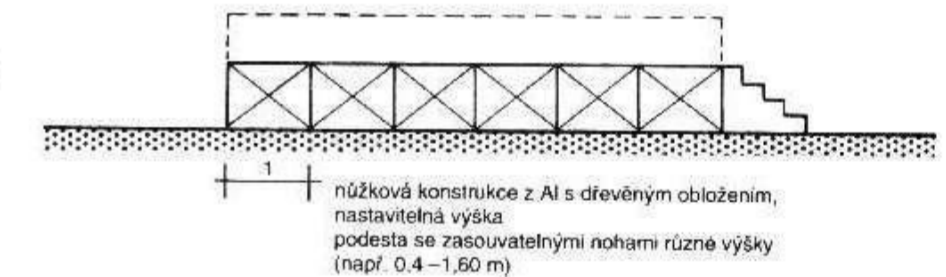
2. Rozměry jevišť
Rozměry jevišť se odvozují podle čar viditelnosti z hlediště. Jevištní plocha se skládá z vlastní hrací plochy, manipulační a pracovní plochy. Složení tradičního úplného jeviště → ① – ②. Mobilní scénická plocha je tvořena nastavitelnými nebo zvedacími pódii. Variability dosáhneme rozdělením plochy do jednotlivých sekcí. Základní rozměr je 1 x 2 m → ③ – ④.

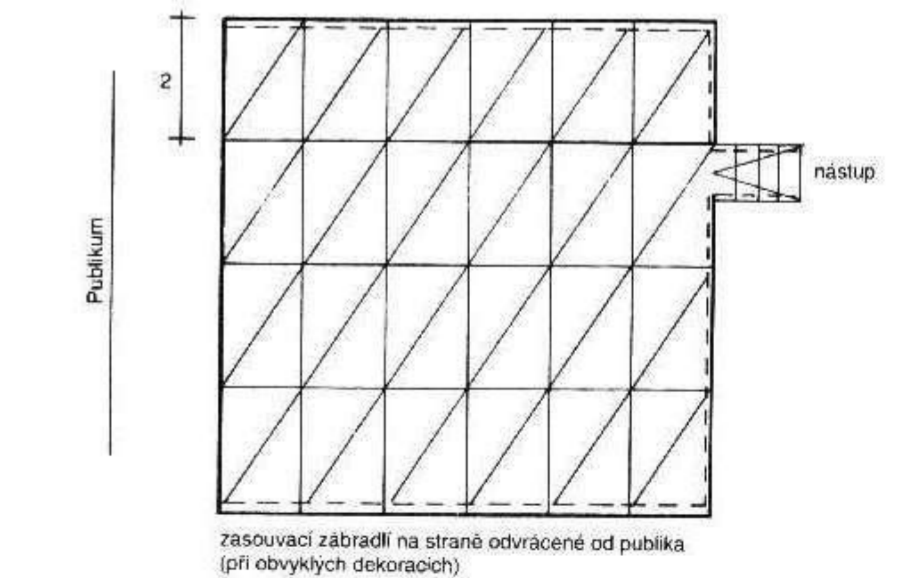
① Proporce tradičního jeviště v řezu (boční pohled)

② Proporce tradičního jeviště v pohledu

③ Hrací plocha

④ Hrací plocha - půdorys

Stavební program

provozní část

sklad kulis, kostýmů

výroba kostýmů

vlásenkárna, garderóba

šatny -solisté, sboristé, demisolisté, komparz, děti

-šatna orchestr a dirigent

-sprchy, wc

zkušebny-baletní sály 2x

-zkušebna sboru 2x

-zkušebna orchestru

-zkušebna činohry

-malé zkušebny 4x

administrativa, vedení

-ředitel divadla

-vedoucí opery, baletu, činohry

-dirigent, choreograf, asistent činohry

jeviště a jeho součásti

-propadliště

-orchestríště

-provaziště

-boční jeviště-kulisy

-zadní jeviště-točna

provozní výtah

reprezentační část

hlediště-přízemí, balkon, lodžie

foyer

šatny

wc-ženy, muži

předprodej vstupenek

kavárna

bar

restaurace

-zázemí kuchyně

-sklady potravin, odpadu

-denní místnost pro zaměstnance

-sprchy, wc, kuchyňka

exteriér divadla

venkovní amfiteátr

venkovní kavárna

výstupy z podzemních garáží

další součásti divadla

divadelní byty

baletní školička

šatny, wc, sklad kostýmů

kabinety učitelů

kavárna

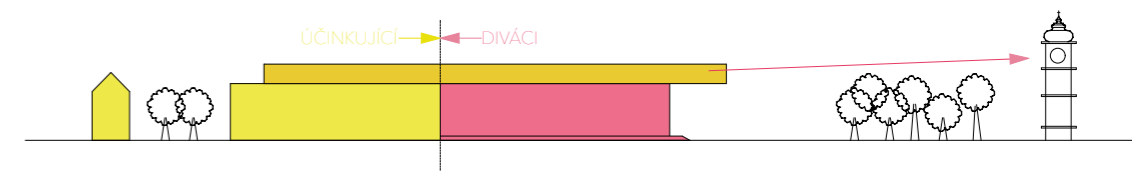

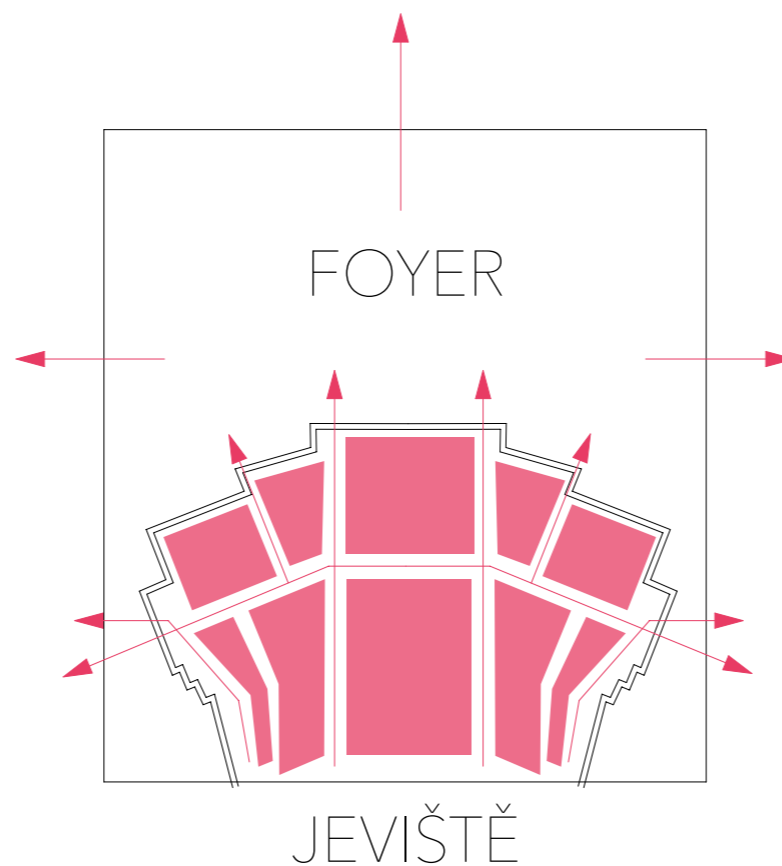
Inspirace

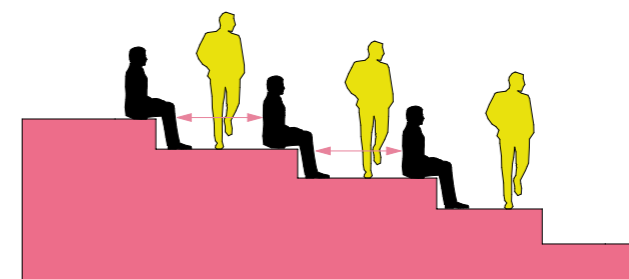
TIFFANY & CO.

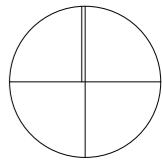

- budova orientovaná směrem k náměstí POII
- rovnoběžná s hlavní ulicí pražskou
- zachování stávající zeleně
- doplnění bloku
- vytvoření předprostoru náměstí

- hlediště členěné na více menších celků-rychlé plnění diváky
- dostaek prostoru mezi sedadly-umožnění průchodu bez zvedání sedících diváků
- tvar hlediště-diamant v krabičce (foyer)

Výkres situace širších vztahů

M 2:000

Autorský text

Území Mariánského náměstí bylo historicky utvářeno jako bloková zástavba pro činžovní domy, v době kdy přestalo město dostáčet Jihočeské divadlo začalo se město zajímat o nový pozemek pro stavbu nového a většího divadla krajského významu. Město si zvolilo stejně jako já prostor Mariánského náměstí, kde byla pozastavena další výstavba bloků. Na místo byl vypracován návrh, ale poté se zjistilo že na výstavbu divadla nebylo dostatek finančních zdrojů a proto se pouze přestavěl kinosál v DK Metropolu na divadelní sál. Od té doby se již o stavbě nového divadla neuvažuje. Na místo Mariánského náměstí několik ateliérů navrhlo různé stavby jako obchodní domy, filharmonii, park, hokejový stadion nebo prostor pro trávení volného času. Myslím si však, že je škoda poslední místo v blízkém okruhu historického centra města zastavit stavbou běžného charakteru. Proto bych svou diplomovou prací ráda znovu rozpoutala debatu o znovuoživení myšlenky stavby velkého divadla v Českých Budějovicích.

Navrhuji stavbu, která svým charakterem zapadne do svého okolí a současně se snažím vyřešit dostavbu již započaté výstavby bloku. V blízkosti řešeného pozemku je městský park Sady, který považuji jako přínos, avšak velmi vytížená komunikace vedoucí po západní straně pozemku je jednou velkou nevýhodou- přináší do města prašnost, ruch a potenciální nebezpečí. Z hlediska současného stavu MHD a obchvatů v ČB nelze však s touto komunikací nic dělat a prozatím musí být v tomto stavu ponechána.

Pokud by se podařilo nějakým lepším způsobem vyřešit dopravní obslužnost města bylo by příjemné z centra města většinu dopravy odvést a divadlu nechat nerušený prostor, který by mohli lépe využívat obyvatelé města na trávení volného času.

Urbanistické řešení

Urbanistickým řešením se snažím vyjádřit důležitost budovy divadla, před divadlem utvořit zpět náměstí, které bylo kvůli zvyšující se dopravě odsunuto a doplnit stávající blokovou zástavbu.

Budova divadla stojí uprostřed náměstí a natáčí se směrem k historickému centru města, prostor před je možné využívat na akce různého charakteru, divadelní představení pod širým nebem, trhy, nebo společné akce, divadelní dílny atd.

Na severní straně pozemku jsou umístěny dvě hmoty navazující na stávající zástavbu, uvnitř jedné z nich je umístěn vjezd do podzemních garáží. První budova by měla sloužit pro divadelní byty s parterem obsahujícím retail. Umožnit kolemjdoucím možnost nákupu, nebo příjemného posezení směrem k budově divadla. Další budova směrem na východ by měla obsahovat administrativní využití pro divadlo a ve zbytku volného místa zkušebnu kostýmů. Poslední budova na rohu ulice Šimona Baara by měla obsahovat předprodej vstupenek, baletní školu a divadelní kavárnu s předprostorem. Mezi těmito budovami a budovou divadla by měl vzniknout příjemný pobytový park. Naopak před budovou zpevněná plocha jako prostor pro setkávání lidí.

Všechny nově vzniklé budovy by svou výškou neměly rapidně přesahovat výšku stávající zástavby, budovy doplňující blok by měly navazovat na římsy stávajících budov a plynule doplňovat blok. V místě kde je dostatek jižního slunce jsou záměrně umístěny byty pro herce, a v místě kde by mohla stínit budova divadla jsou umístěny administrativní činnosti, které nemají takové nároky na oslunění.

Architektonické řešení

Hmota divadla je tvořena třemi částmi spodním podstavcem , který je mírně vyvýšen oproti okolnímu terénu a velkou plochou platformou, která přikrývá podstavec z přední části budovy a uskakuje z podstavce v zadní části budovy kde tvoří pobytový balkón, třetí hmotu tvoří objem provaziště, který vyčnívá z ploché platformy v úrovni jeviště. Spodní podstavec je rozdělen na dvě stejně velké části jednu tuhou a jednu transparentní, skleněnou. Toto dělení přesně naznačuje objem kde tvoří umělci a objem kde se pohybují diváci. Horní část - platforma teoreticky propojuje tyto dvě hmoty. Dalo by se říct, že v ní se střetávají jak umělci tak i diváci- V posledním podlaží je totiž restaurace, ve které se každé divadelní představení s grácií zakončí. Divadelní sál je tvořen nepravidelnou lomenou čarou, která připomíná diamant v krabici, kterou tvoří prostor foyer obklopený prosklenou fasádou. Foyer je řešen jako dvoupatrový prostor, tak aby nedocházelo k hromadění diváků na jednom místě, i východů ze sálu je poměrně dost aby se diváci před i po představení ve foyer plynule rozptýlili. Divadelní sál je navržen tak, aby každý divák měl volbu místa- balkón, lodžie, přízemí. Jednotlivé řady mají mezi sebou větší rozstup než je obvyklé pro zvýšení pohodlí diváků. Celé řady jsem se snažila dělit do co nejmenších celků opět proto aby vyprazdňování a naplňování sálu bylo co nejrychlejší a nenutilo diváky přecházet velký počet míst v dané řadě.

Ve spodním podlaží foyer jsou umístěny dva bary a v horním foyer jeden umožňující příjemně trávit přestávku.

Část pro účinkující je řešena co nejpřehledněji. Šatny herců jsou co nejblíže jevišti. Jeviště má více variant využití- jednak se pomocí zdvihů dá vytvářet nepravidelný terén na scéně a nebo přejetím točny ze zadního jeviště a snížením zdvihů se dá použít točna. Jinak je prostor jeviště řešen klasickým způsobem- má boční jeviště na zajištění kulis, zadní jeviště pro dosažení nekonečného horizontu a provaziště na osvětlení a též i kulisy. Horní část platformy obsahuje zkušební-orchestr, sborů, baletu a činohry. Platforma je záměrně prosklena aby umožňovala lidem z okolí sledovat co se při zkouškách děje a točku je i nalákala na nějaké divadelní představení.

V horní části platformy je též zázemí kuchyně.

V podzemí jsou sklady kulis, šatny pro orchestr, orchestrářiště a prostor pro zdvihy z jeviště, dále je zde umístěný prostor pro vzduchotechniku, chlazení, topení, sprinklerová nádrž s vodou a celé technické zázemí objektu.

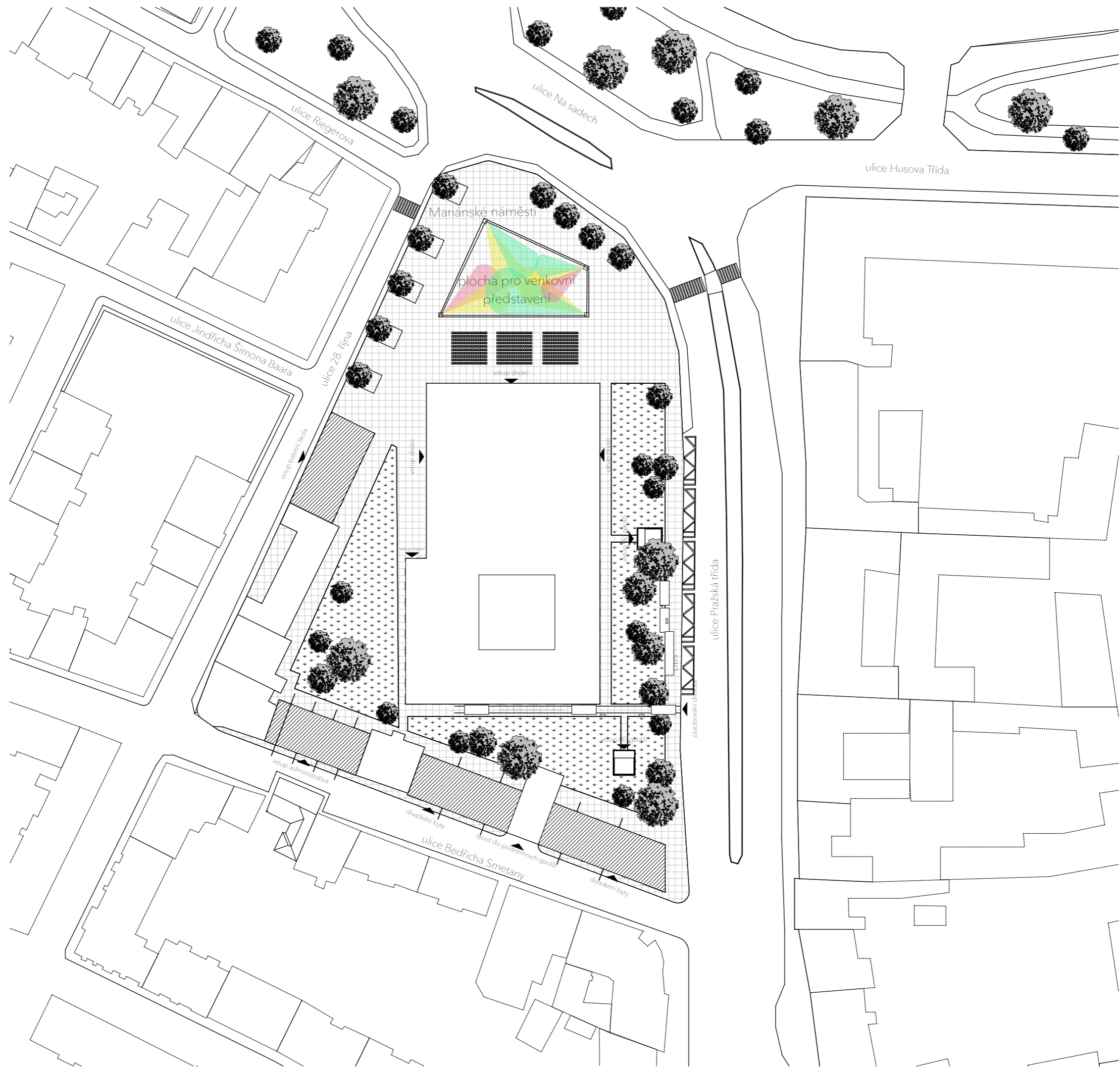
Na fasádu objektu jsou použité velkoformátové kamenné desky z pískovce, na hmotu provaziště je použitý štípaný maloformátový pískovec, prosklené části fasády jsou kombinované se stříbrnými hliníkovými profily. Interiér objektu je převážně opatřen stěrkou bílé barvy doplněnou o stříbrné akcenty. Divadelní sál je z vnější strany obložen sklem v barvě pepřmintové (Tiffany barvy z propagačních materiálů) a uvnitř je obložen dřevem- světlý ořech+ bílé dřevěné lamely pohlcující zvuk. Sedadla v sále jsou polstrovaná bílou tkaninou a betonový povrch schodů je opatřen smetanovým kobercem.

Technické řešení

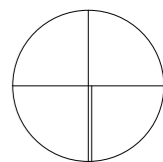
Budova je navržena jako železobetonový skelet kombinovaný s ŽB stěnovým systémem a ocelovou příhradovou konstrukcí. Skleněná fasáda má silnostěné ocelové profily, které předpokládám jako samonosné. Zbytek budovy je z železobetonu zateplený s provětrávanou mezerou a obložený pískovcovým kamenem. Velké prosklené plochy budou opatřeny odrazovou fólií, aby se budova v letním období nepřehřívala.

Horní podlaží bude mít závěsy a rolety.

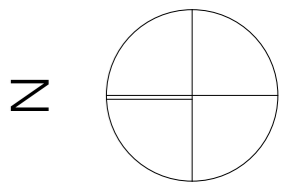
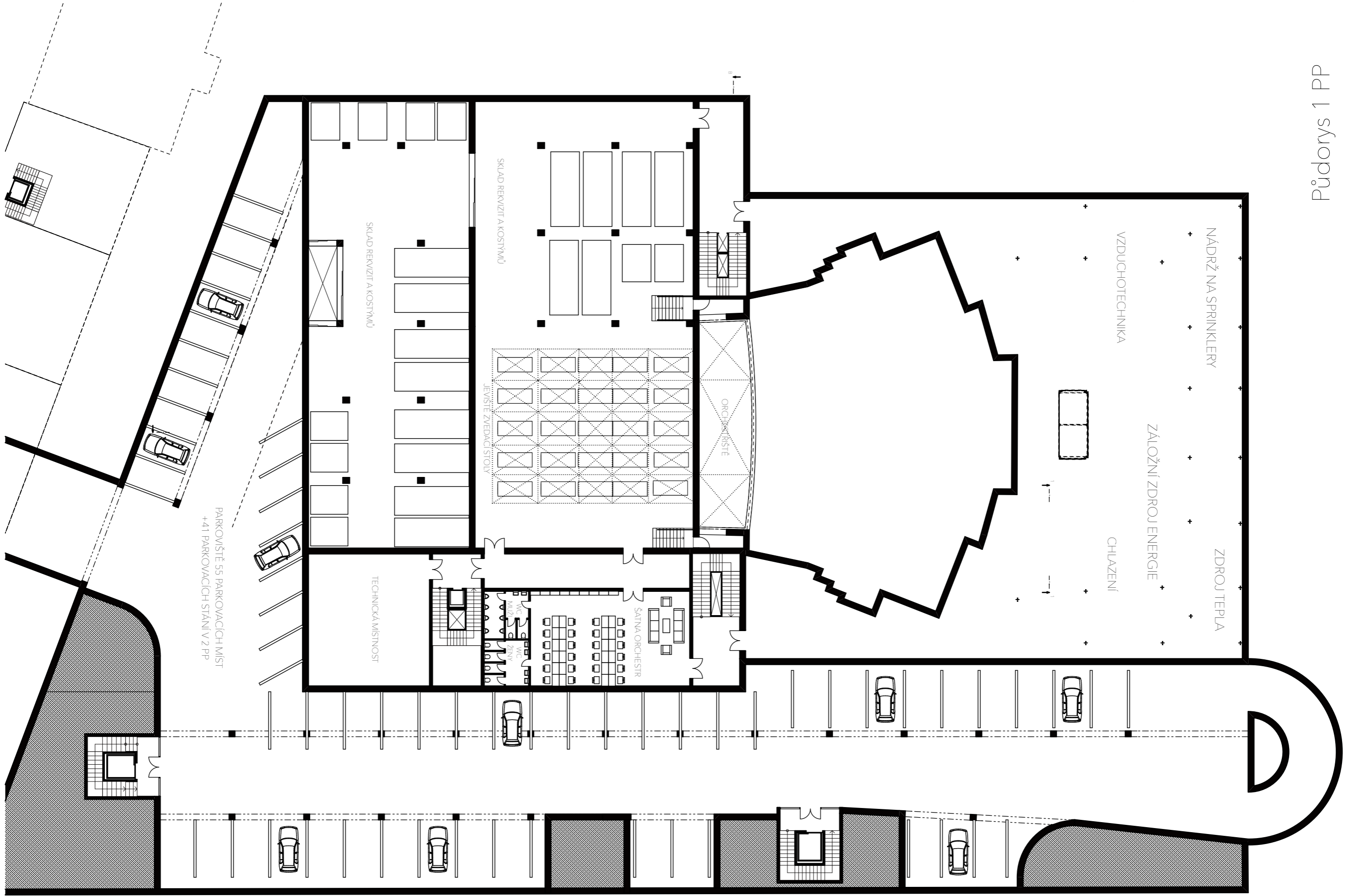
Vedení tzb je vedeno pomocí instalačních šachet umístěných v zrcadlech trojramenných schodišť.

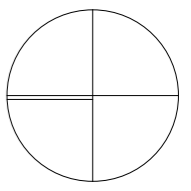
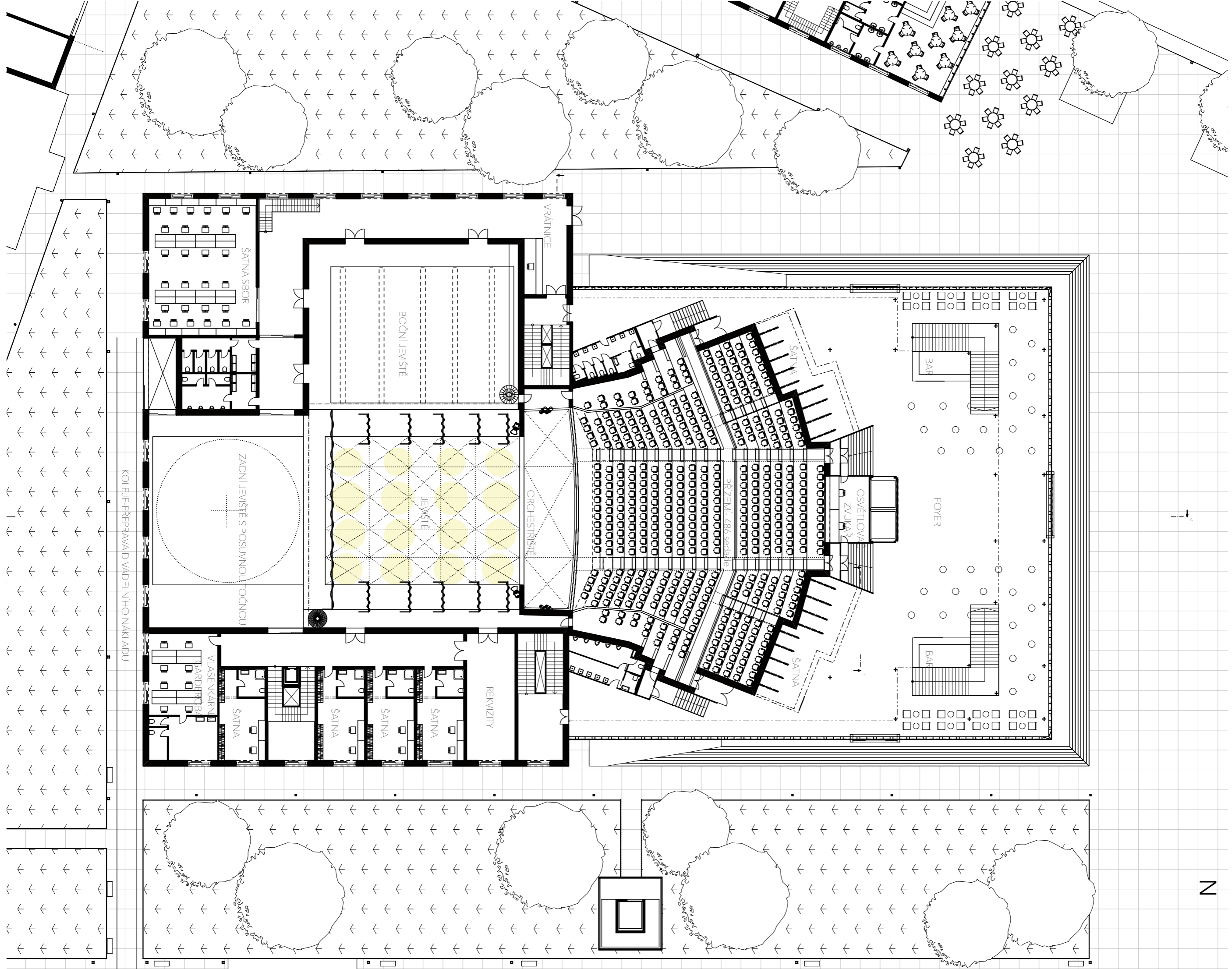

Výkres situace
M 1:1000

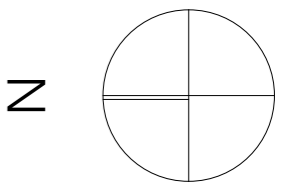
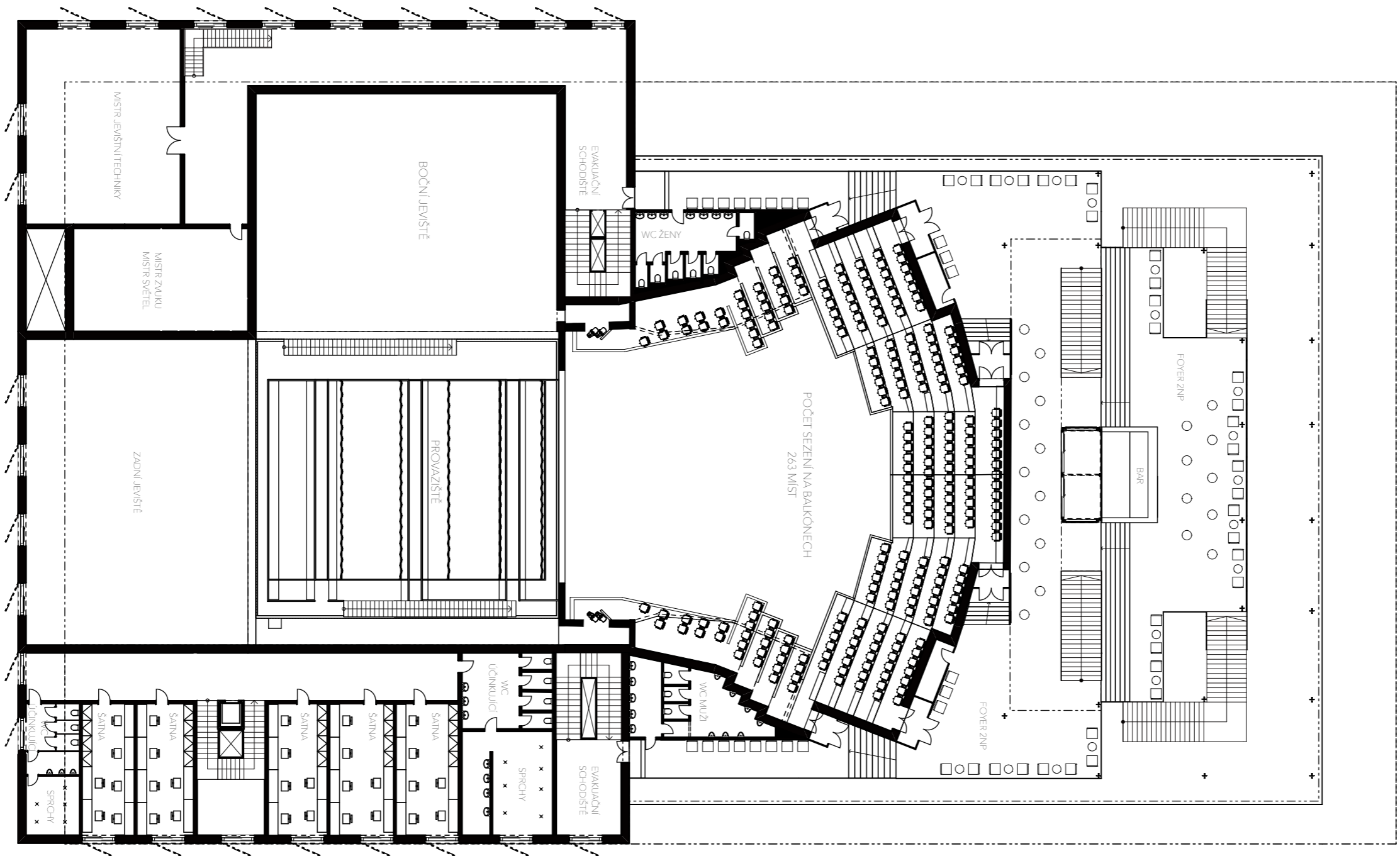

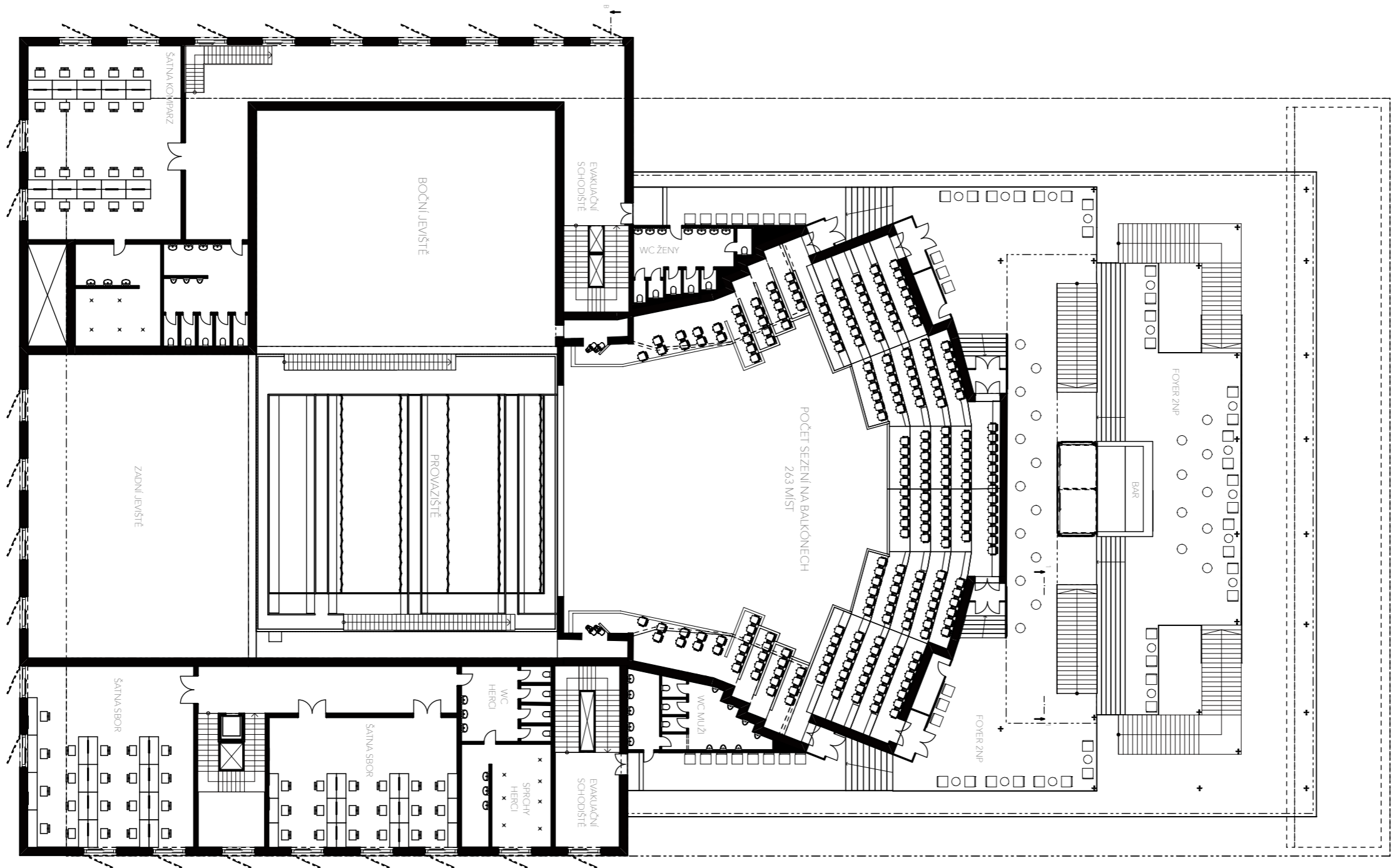
N

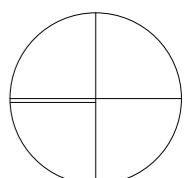

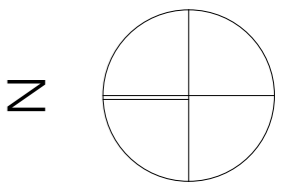

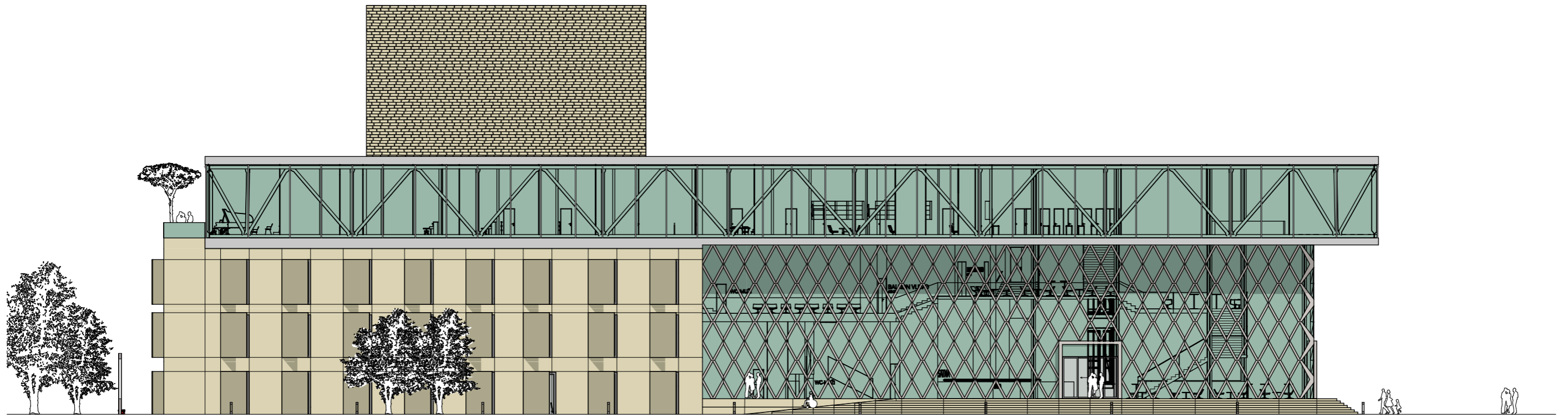

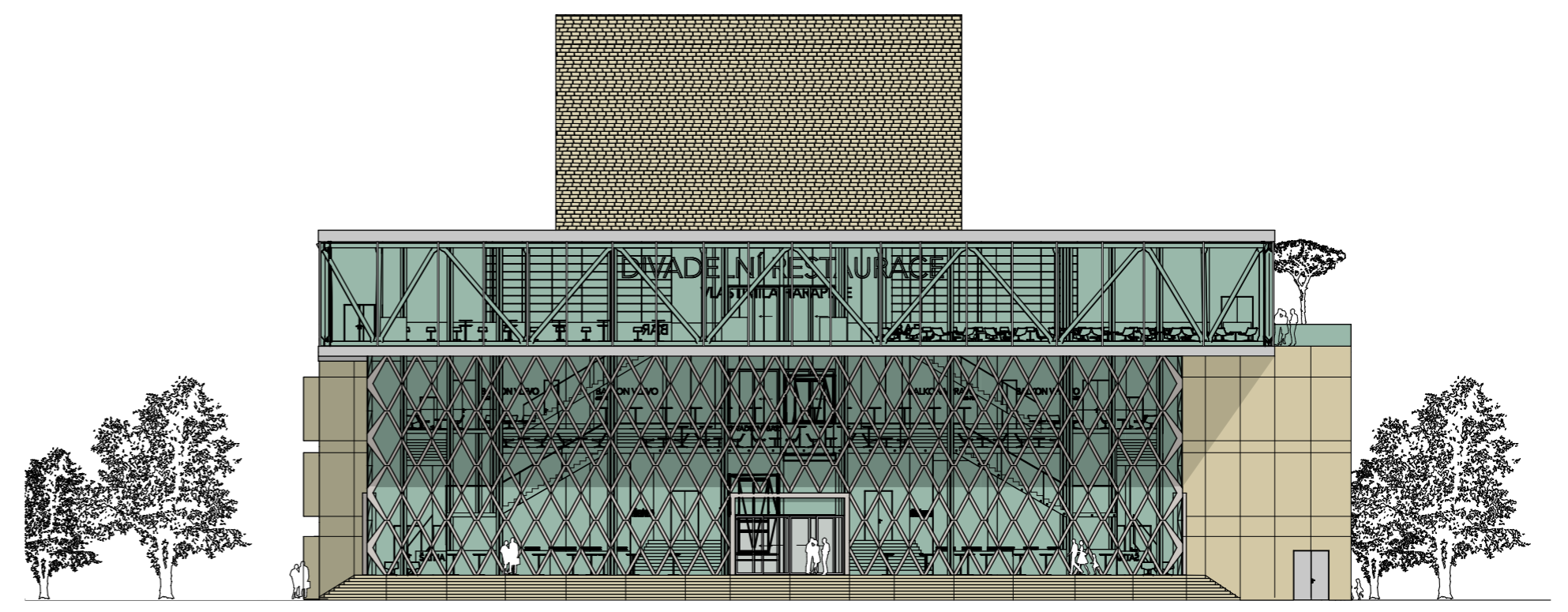
N

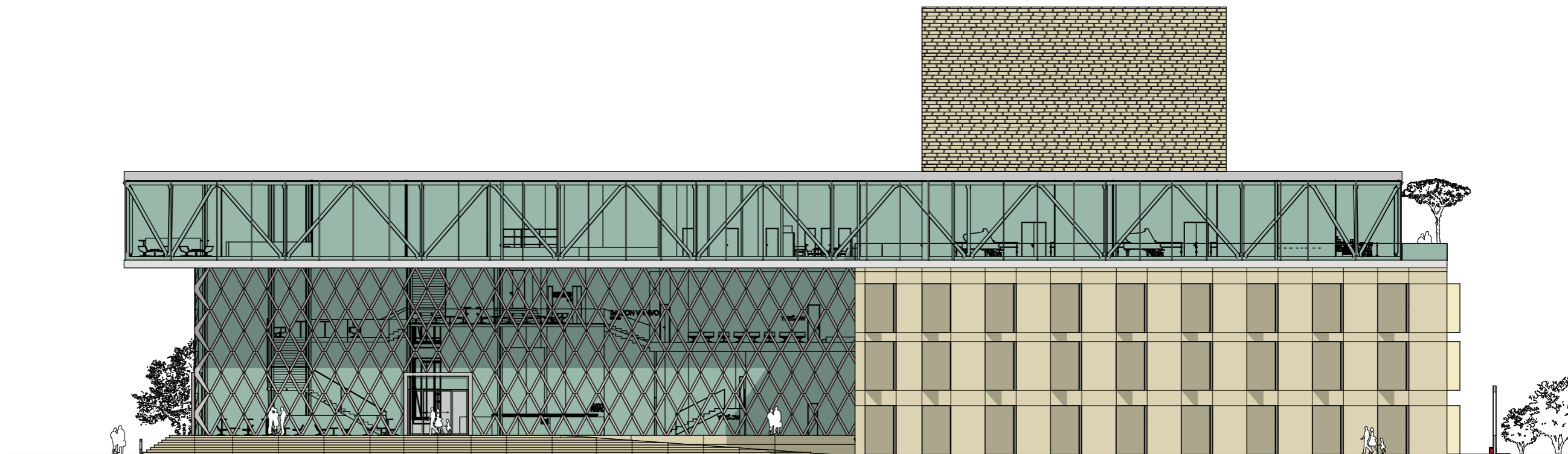

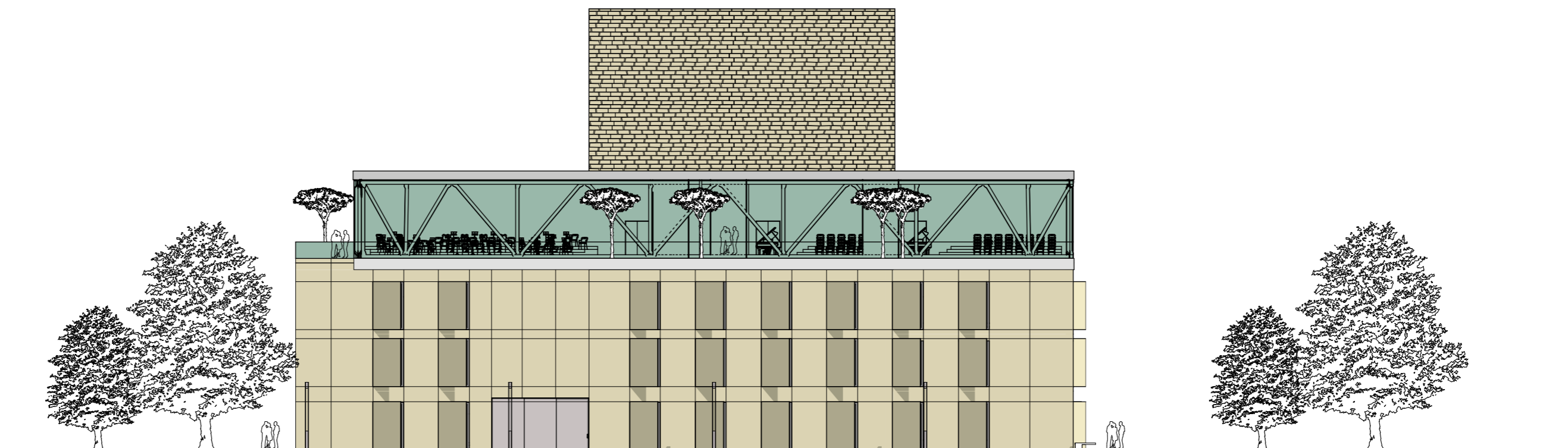
POHLED ZÁPADNÍ

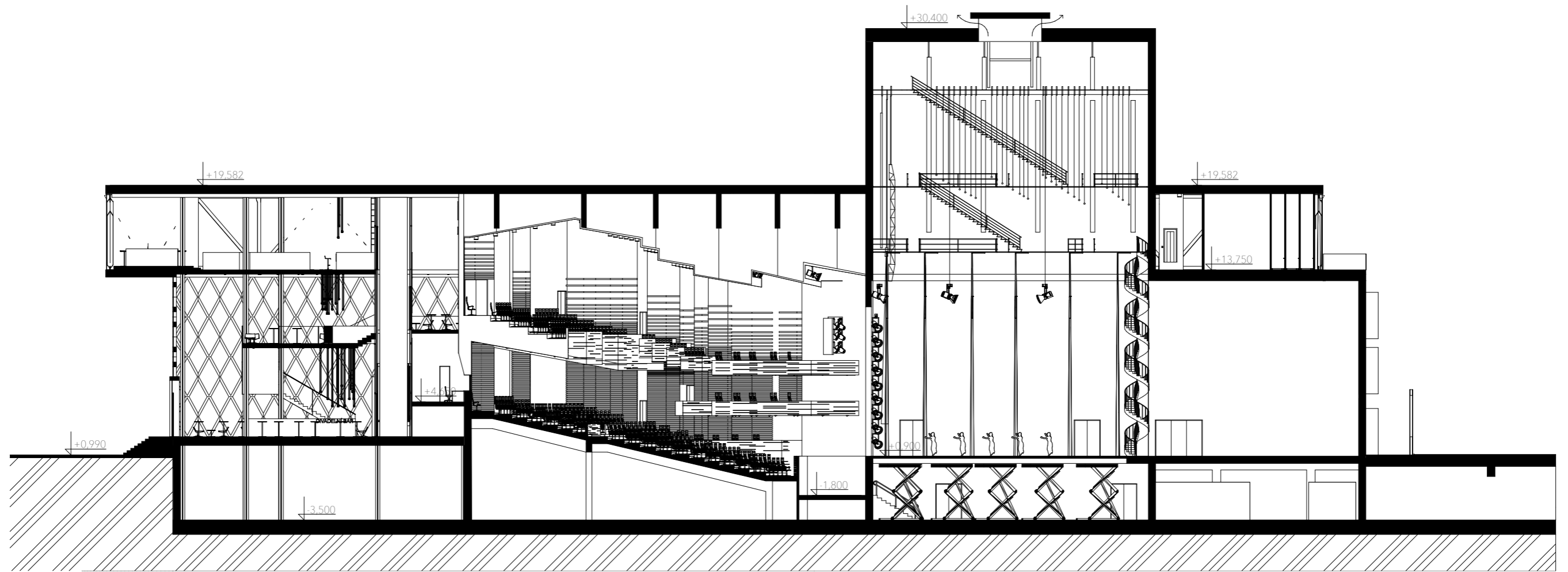
POHLED JIŽNÍ

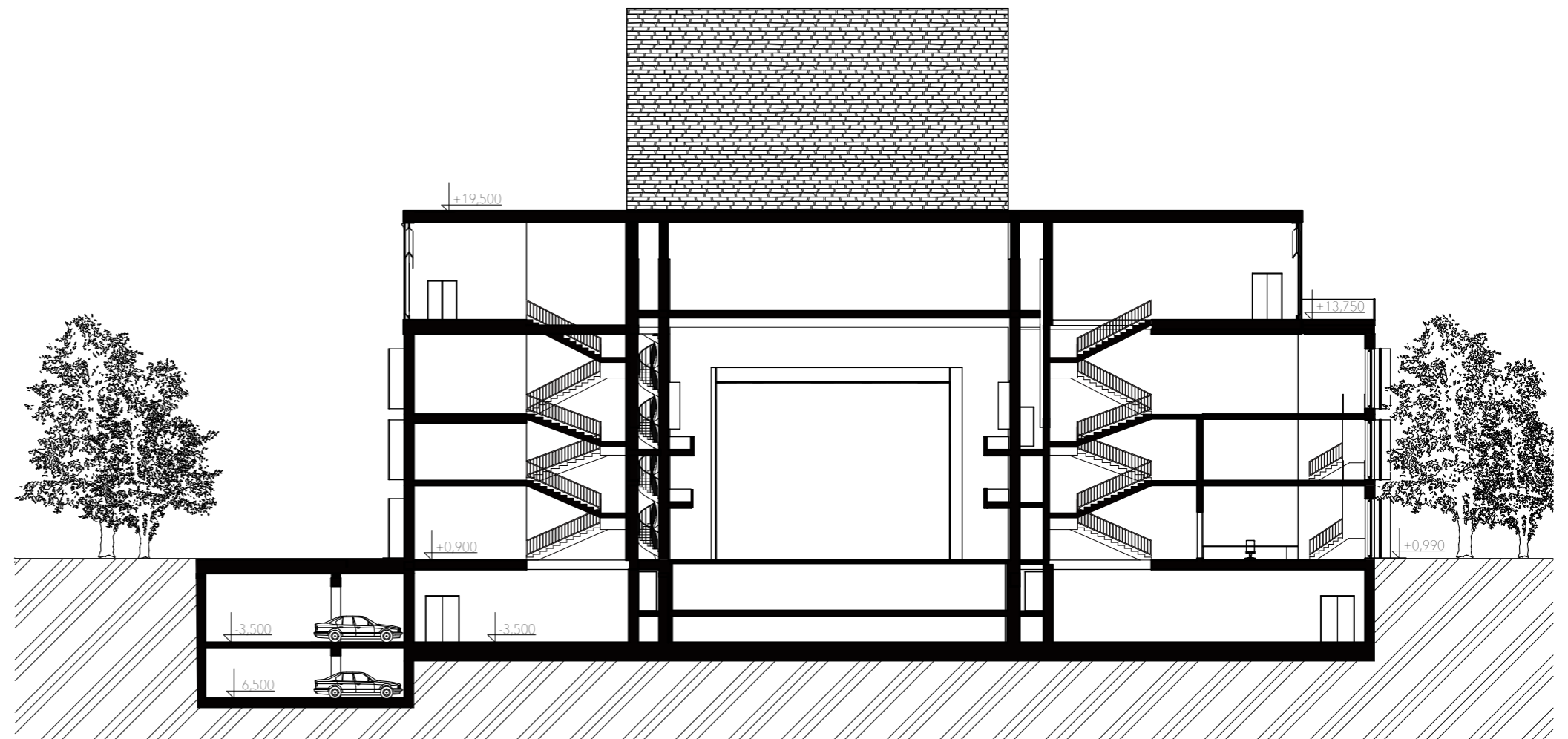
POHLED VÝCHODNÍ

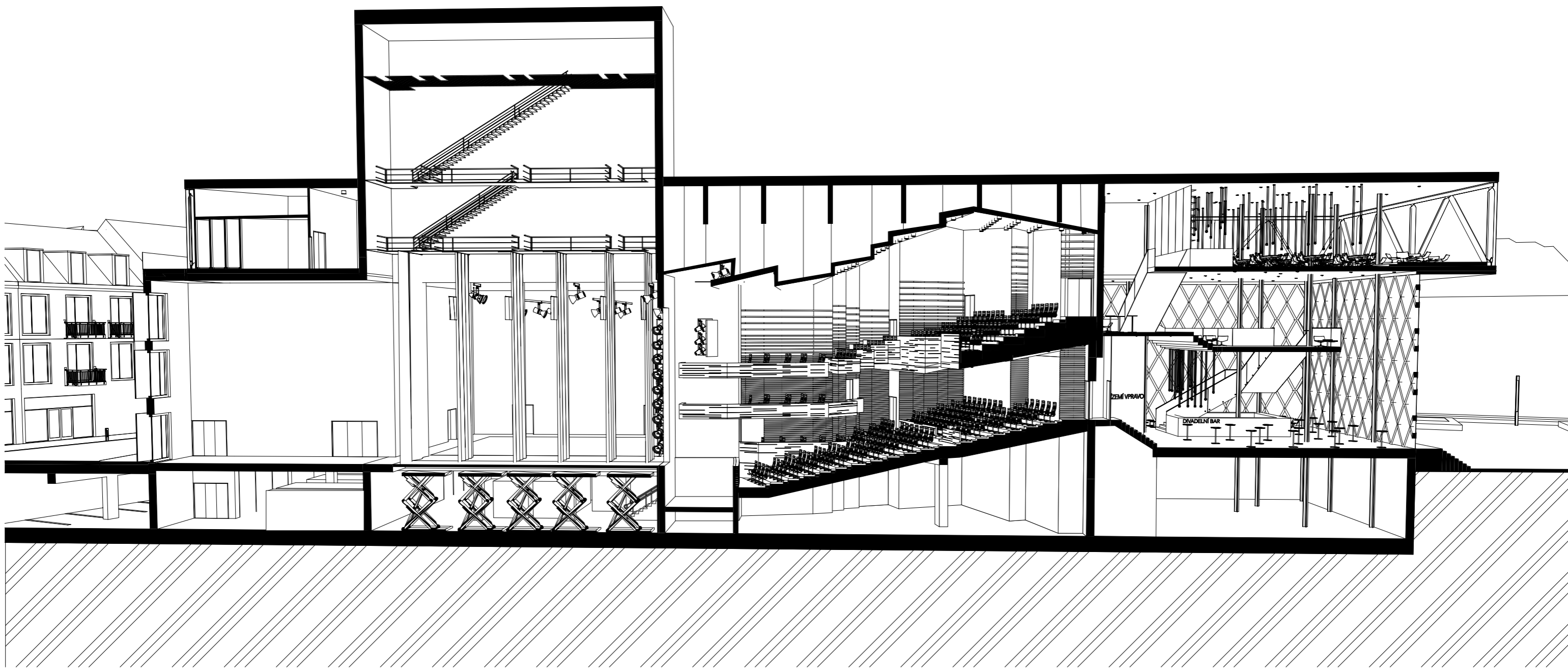
POHLED SEVERNÍ

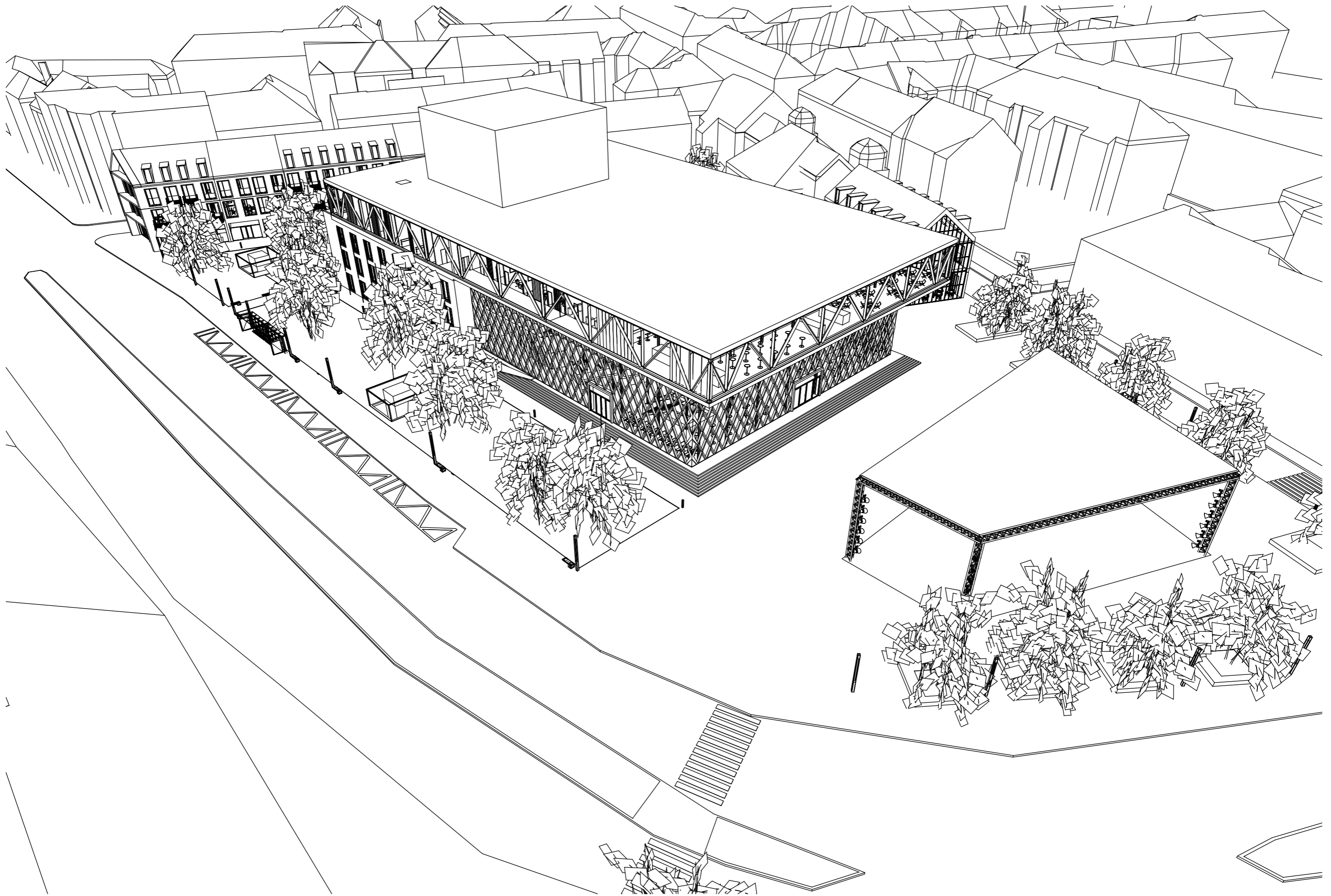
ŘEZ A-A'

ŘEZ B-B'

3D ŘEZ BUDOVOU

Axonometrie

Použité materiály

smetanový koberec-hlediště

skleněný obklad v barvě Tiffany-obklad heldiště

beton-stupně v hledišti

hliník-kovové prvky budovy

dřevo ořech-obklad sálu

bílý textil-závěsy

vápenec lámaný-obklad provaziště

vápenec velkoformátový obklad budovy divadla

vizualizace-
pohled z exteriéru

vizualizace
pohled z exteriéru

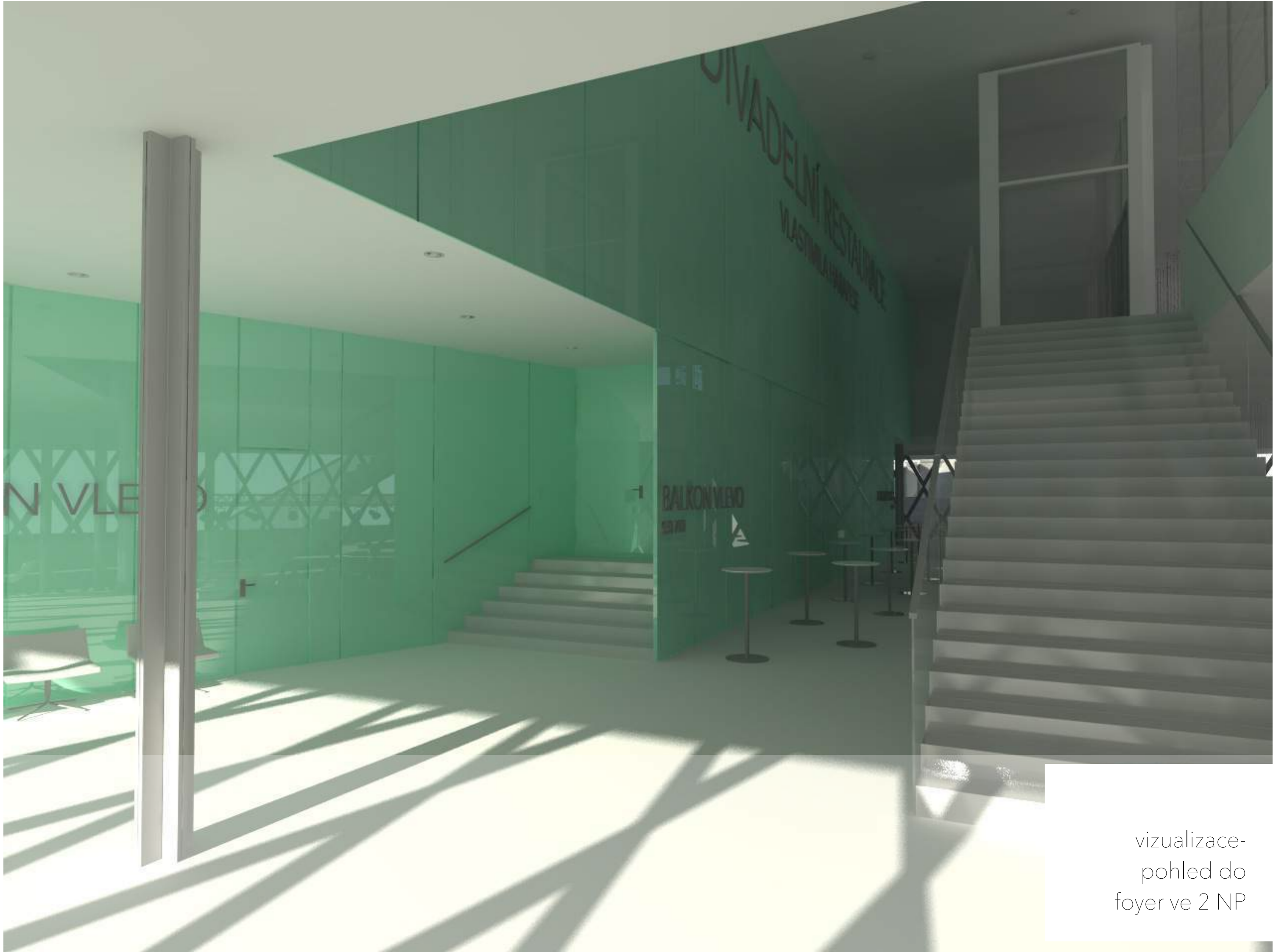
vizualizace
pohled z exteriéru

vizualizace-
pohled do
divadelního sálu

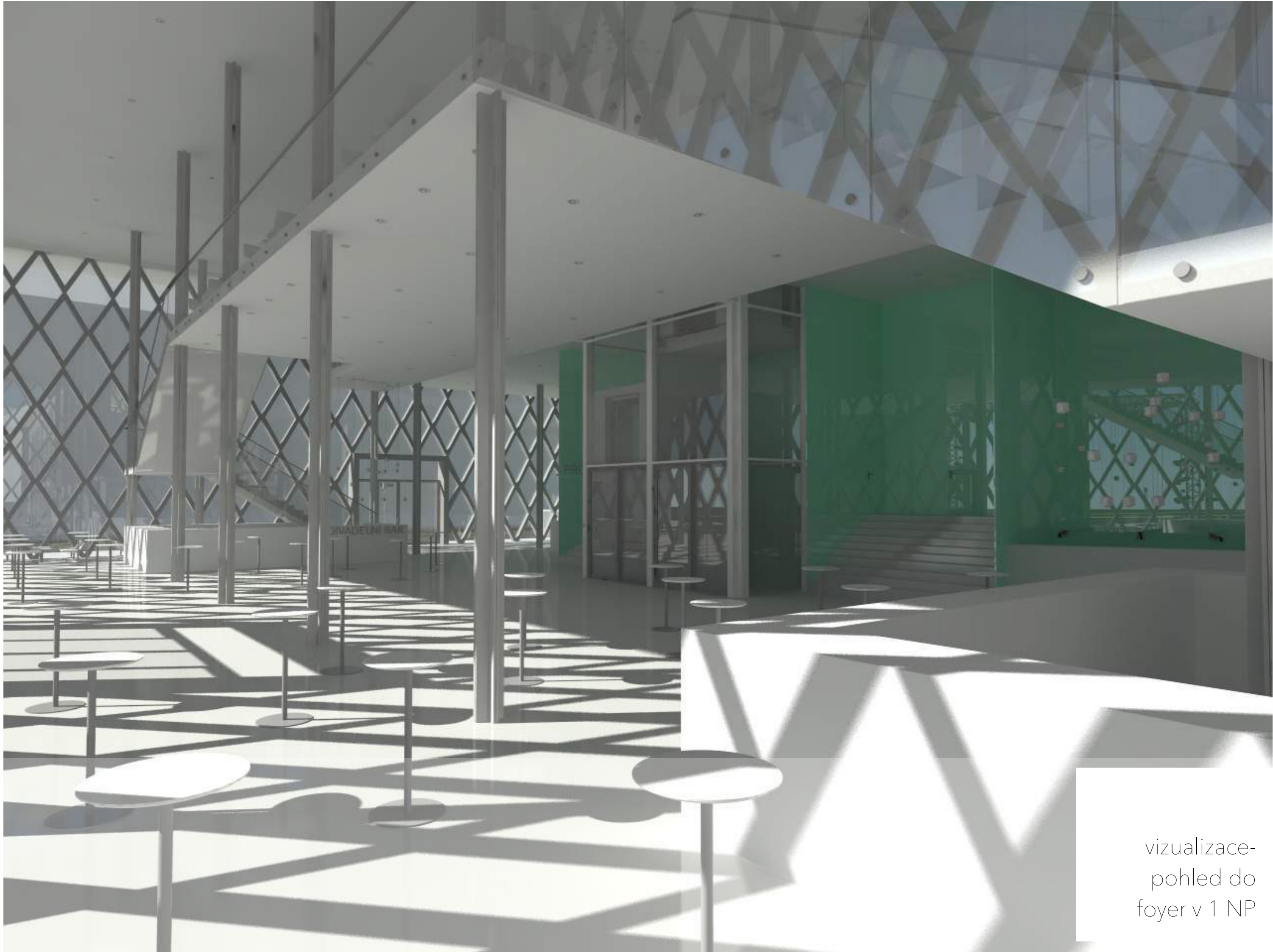

vizualizace-
pohled do
divadelního sálu

vizualizace-
pohled do
foyer ve 2 NP

vizualizace-
pohled do
foyer v 1 NP

Zdroje

<http://encyklopedie.c-budejovice.cz/clanek/namesti-premysla-otakara-ii>

<http://encyklopedie.c-budejovice.cz/clanek/mestansky-dum>

<https://www.jihoceskedivadlo.cz/divadlo/o-divadle>

<https://www.mapy.cz>

<http://encyklopedie.c-budejovice.cz/clanek/ostrostrelci>

www.grandcanaltheatre.ie/

www.theaterdestoep.nl

www.archiweb.cz

<http://www.designmagazin.cz/architektura/35214-divadlo-v-cinskem-wuxi-ma-strechu-z-kovovych-listu.html>

<http://www.designmagazin.cz/architektura/38936-u-parize-stoji-divadlo-theatre-95-se-zlatym-salem.html>

<http://www.designmagazin.cz/architektura/31747-norskym-divadlem-kilden-prostupuje-zvlnene-drevo.html>

<http://www.archdaily.com/803296/herzog-and-de-meuron-elbphilharmonie-hamburg-finally-celebrates-grand-opening>

NEUFERT, Ernst. a John. THACKARA. Architects' data. 2d (international) English ed. New York: Halsted Press, 1980. ISBN 0470269472.

KAZILOVÁ, Zdeňka. Jihočeské divadlo. České Budějovice: E.W.A. Edition, 1990.

Poděkování

Závěrem práce bych ráda poděkovala své rodině a přátelům za podporu během celého studia. Zejména bych ráda poděkovala Vladimíru Soukenkovi za cenné a podnětné připomínky k samotné budově divadla a Vladimíru Krátkému za vedení diplomové práce